

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU
LIIKETALOUS, KUOPIO

VEROTILIN HAASTEET JA MAHDOLLISUUDET

Katja Koivusipilä

Pia Patosalmi

Tradenomin opinnäytetyö

Liiketalouden koulutusohjelma

Taloushallinnon ja rahoituksen suuntautumisvaihtoehto

Elokuu 2010

SAVONIA-AMMATTIKORKEAKOULU**LIIKETALOUS, KUOPIO**

Koulutusohjelma, suuntautumisvaihtoehto

Liiketalouden koulutusohjelma, taloushallinnon ja rahoituksen suuntautumisvaihtoehto

Tekijät

Katja Koivusipilä ja Pia Patosalmi

Työn nimi

Verotilin haasteet ja mahdollisuudet

Työn laji

Päiväys

Sivumäärä

Opinnäytetyö

2.8.2010

85 + 8

Työn ohjaaja(t)

Toimeksiantaja

Liisa Kuopusjärvi

Tiivistelmä

Opinnäytetyömme tavoitteena oli tutkia verotiliuudistuksen aiheuttamia muutoksia tilitoimistojen ja yritysten toimintaan sekä verrata näitä muutoksia aikaisempiin käytäntöihin. Tavoitteenamme oli myös selvittää, miten verotililain tuomat muutokset käytännössä näkyvät, miten tilitoimistot ja tilitoimistopalveluita käyttävät yritykset suhtautuvat muutokseen, miten he ovat varautuneet siihen sekä miten muutos on otettu vastaan.

Tutkimusaineisto kerättiin kahden kyselyn avulla, joista toinen oli suunnattu tilitoimistoille ja toinen tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille. Kyselyissä oli strukturoituja kysymyksiä, joissa vastausvaihtoehdot oli valmiiksi määritelty. Lisäksi oli avoimia, puolistrukturoituja kysymyksiä, joihin vastaaja vastasi omin sanoin. Tutkimuksessa yhdistettiin näin ollen määrällisiä ja laadullisia menetelmiä. Aineiston analysoinnissa painottui laadullinen analysointi, sillä tavoitteena oli saada esiin vastaajien mielipiteitä verotiliuudistukseen liittyen yleistettävien tutkimustulosten sijaan.

Tutkimuksemme osoitti, että mielipiteet verotiliuudistuksesta eroavat vahvasti kahden eri vastaajaryhmän välillä. Mielestämme tämä voi selittyä sillä, että molemmat vastaajaryhmät ovat eri tavalla tekemisissä aiheen kanssa. Molemmilla ryhmillä on hieman erilainen tietämys verotiliuudistuksesta, mikä johtuu siitä, että uudistus liittyy kiinteästi tilitoimistojen työnkuvaan. Vastanneiden yritysten tietämys voi olla melko vähäistäkin, koska tilitoimistot hoitavat yritysten taloushallinnon.

Suurin osa tilitoimistopalveluja käyttävistä yrityksistä suhtautui positiivisesti verotiliuudistukseen. Merkittävin uudistuksen aiheuttama negatiivinen asia heidän mielestään oli verojen ilmoittamisajankohdan aikaistuminen. Tilitoimistojen vastauksista nousi esille verotiliuudistuksen sekavuus. Saadut tilitoimistojen kommentit osoittivat, että verotilijärjestelmä ei toimi vielä toivotulla tavalla. Vastausten perusteella voisi todeta, että verotilijärjestelmä on ehkä otettu käyttöön hieman keskeneräisenä. Tutkimustuloksista ilmeni, että Verohallinnon verotilijärjestelmälle asettamat tavoitteet eivät olleet vielä täyttyneet tutkimusten tekohetkellä.

Asiasanat

Verotililaki, verotili, tilitoimisto, kirjanpitolpalvelu

Huomioitavaa

SAVONIA UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES UNIT OF BUSINESS AND ADMINISTRATION, KUOPIO Degree Programme, option Degree programme in Business and Administration, Financial Management and Financing		
Author(s) Katja Koivusipilä and Pia Patosalmi		
Title of study The Challenges and Possibilities of Tax Account Act		
Type of project	Date	Pages
Thesis	2.8.2010	85 + 8
Supervisor(s) of study Liisa Kuopusjärvi		Executive organisation
Abstract <p>The objective of the thesis was to study the changes caused by the Tax Account reform to accounting firms and to companies in general and to compare these changes to the previous practices. The objective was also to clarify how the changes caused by the reform are seen in practice, how accounting firms and the companies using accounting services have reacted to the change, how they have prepared for it and how the change has been received.</p> <p>The research material was collected with the help of two inquiries. One was directed to the accounting firms and the other to the companies which use the accounting firms' services. In the inquiries there were multiple structured choice questions in which the answer alternatives had been ready defined. Furthermore, there were open semi-structured questions which the respondent answered in his or her own words. Thus both quantitative and qualitative methods were included in the research. In the analysis of the material the qualitative analysis was emphasized because the objective was to get the respondents' opinions about the Tax Account reform rather than the research results being generalized.</p> <p>The study shows that the opinions on the Tax Account reform differ strongly between the two separate groups. With this we can find an explanation in the fact that both groups are involved with the subject in a different way. The groups have a slightly different understanding of the reform because it is closely connected to the work structure of accounting firms whereas the knowledge of companies in general can be fairly limited because accounting firms take care of their financial management.</p> <p>The majority of the companies which use accounting services reacted positively to the Tax Account reform. In their opinion the most significant negative factor caused by the reform was the earlier deadline of taxes. The accounting firms' answers pointed out the confusion of the reform. The received comments from the accounting firms indicated that the Tax Account system does not operate yet in the desired way. On the basis of the responses it could be stated that the new system was introduced perhaps immaturely. The research results show that the objectives set by The Finnish Tax Administration to the system had not yet been achieved when the thesis was completed.</p>		
Keywords Tax Account Act, Tax Account, accounting firm, accounting service		
Note		

KÄSITTEET

HST-kortti	Väestörekisterikeskuksen ylläpitämä sähköinen henkilöllisyystodistus. Kortti ja siihen kuuluva PIN-koodi mahdollistaa luotettavan tunnistuksen tietoverkossa.
Kausiveroilmoitus	Korvaa verotililain myötä valvontailmoituksen, kaikki verotilimenettelyn piiriin kuuluvat verot ilmoitetaan kausiveroilmoituksella.
Lähdevero	Enintään kuudeksi kuukaudeksi Suomeen tulevan ulkomaalaisen saamasta tulosta peritään lähdeveroa, jonka palkan maksaja pidättää. Korkotulon lähdevero on 28 prosenttia 1.1.2005 alkaen. Lähdeveron pidättää ja tilittää verovirastolle koron maksaja.
OTP-tunnistautuminen	One Time Password, eli kertakäyttösalasanoihin perustuva tunnistusjärjestelmä.
Tilityspiste	Jos yhdellä työnantajalla on useita toimipaikkoja, voi jokaisella toimipaikalla olla Verohallinnon rekisterissä oma tilityspiste.
Yleinen eräpäivä	Kalenterikuukauden 12. päivä, tai sitä seuraava arkipäivä.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	8
1.1	Tutkimusmenetelmä ja työn tavoitteet.....	9
1.2	Opinnäytetyön rakenne.....	10
2	VEROTILILAKIA EDELTÄNEET SÄÄNNÖKSET.....	11
2.1	Arvonlisävero.....	11
2.2	Ennakonpidätys.....	14
2.3	Työnantajan sosiaaliturvamaksu.....	15
2.4	Vakuutusmaksuvero.....	16
2.5	Arpajaisvero.....	17
2.6	Korkotulon lähdevero.....	18
2.7	Ulkomailta tulevan palkansaajan lähdevero.....	20
3	VEROTILIUUDISTUS.....	21
3.1	Verotilijärjestelmään kuuluvat verot.....	21
3.2	Arvonlisäveron ilmoittamisen muutokset.....	22
3.3	Verotilijärjestelmä.....	23
3.4	Verotilijärjestelmän kolmivaiheisuus.....	23
3.5	Verotiliote.....	23
3.6	Kausiveroilmoituksen antaminen.....	24
3.6.1	Viivästyskorot ja hyvitysmaksut.....	26
3.6.2	Kausiveroilmoituksen täyttäminen.....	28
3.7	Verotili-palvelun käyttäminen.....	29
3.7.1	Verotili-palvelun uudet roolit.....	29
3.7.2	Käytännön muutoksia tilitoimistoissa.....	30
3.8	Pidennetty ilmoitus- ja maksuajanjakso.....	30
3.8.1	Pidennettyyn ilmoitus- ja maksuajanjaksoon kuuluvat verot.....	31
3.8.2	Pidennetty ilmoitus- ja maksuajanjakso tilitoimiston näkökulmasta.....	31
3.9	Maksaminen.....	32
3.10	Verotiliuudistuksen vaikutus kirjanpitoon.....	32
4	KIRJANPITOKIRJAUKSET ENNEN JA JÄLKEEN UUDISTUKSEN.....	34
4.1	Kirjanpitokirjausten peruseriaatteet.....	34
4.2	Verojen ja maksujen kirjanpitokirjaukset ennen verotiliuudistusta.....	36
4.2.1	Arvonlisäveron kirjaaminen.....	36

4.2.2	Ennakonpidätyksen kirjaaminen.....	40
4.2.3	Työnantajan sosiaaliturvamaksun kirjaaminen.....	41
4.3	Kirjanpitokirjaukset verotiliuudistuksen jälkeen	42
5	TOIMIALATIETOA TILITOIMISTOISTA	44
5.1	Tilitoimistojen perustehtävät.....	44
5.2	Toimialan rakenne ja kehitys	45
5.3	Henkilöstö	48
5.4	Asiakkaat.....	51
5.5	Taloudellinen tila	52
5.6	Tilitoimistoalan ongelmat	53
5.7	Osaamisen kehittämistarpeet ja haasteet.....	54
5.8	Alan tulevaisuuden näkymät.....	55
6	TUTKIMUS JA SEN TOTEUTTAMINEN.....	57
6.1	Tutkimusmenetelmän valinta.....	57
6.2	Tutkimuksen toteuttaminen.....	59
6.3	Aineiston käsittely.....	61
7	TUTKIMUSTULOKSET	63
7.1	Tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille suunnatun kyselyn tulokset	63
7.1.1	Vastaajien yhtiömuoto ja koko	64
7.1.2	Verotilin tuomat muutokset	64
7.1.3	Pienyrittäjän pidennetty ilmoitus- ja maksuaika.....	65
7.1.4	Yleinen mielipide verotilistä.....	65
7.1.5	Analysointi yhtiömuodoittain	66
7.2	Tilitoimistoille suunnatun kyselyn tulokset	67
7.2.1	Vastaajien yhtiömuoto ja koko	69
7.2.2	Verotilikoulutus	69
7.2.3	Verotiliuudistuksen vaikutus käytännön kirjanpitytyöhön	70
7.2.4	Verotiliuudistuksen vaikutus asiakasyrityksiin	71
7.2.5	Tilitoimistojen mielipiteet verotiliuudistuksesta	72
7.3	Aineistojen vertailu keskenään	74
8	POHDINTA.....	76
8.1	Yhteenvedo tutkimustuloksista.....	77
8.2	Työn reliabiliteetti ja validiteetti.....	78
8.3	Työn hyödyllisyys ja tieteellinen lisäarvo	79
8.4	Ehdotuksia jatkotutkimusaiheiksi	79

LÄHTEET	81
LIITE 1 Saatekirje	86
LIITE 2 Verotilikysely tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille	87
LIITE 3 Verotilikysely tilitoimistoille.....	90

1 JOHDANTO

Verotililaki tuli voimaan 1.1.2010. Verotililaissa säädetään sen piiriin kuuluvien verojen ilmoittamisesta, maksamisesta, palauttamisesta sekä perimisestä. Verotililain seurauksena kirjanpitoon voi sisällyttää uuden verotilin, joka kokoaa yhteen veronmaksajan oma-aloitteiset verot.

Verotiliuudistuksen tavoitteena on vähentää Verohallinnon ja sen asiakkaiden välistä rahaliikennettä, helpottaa verotusmenettelyä sekä antaa reaaliaikaista tietoa kummallekin osapuolelle.

Verotilistä on tehty aiemmin yksi opinnäytetyö Savonia-ammattikorkeakoulussa (Jämbäck 2009). Tutkimus suoritettiin tuolloin kirjoituspöytätyönä, koska aiheen ajankohtaisuuden vuoksi tietoa oli hyvin rajallisesti eikä aiempia tutkimuksia tuolloin ollut. Jämbäckin (2009) opinnäytetyössä aineistoa analysoitiin tilitoimistojen näkökulmasta.

Tutkimme opinnäytetyössämme verotililakia ja sen mukanaan tuomia muutoksia yritysten ja tilitoimistojen toimintaan. Aihe on hyvin ajankohtainen, ja juuri se oli yksi syy aiheemme valintaan. Lähdekirjallisuutta verotilistä on vieläkin vähän saatavilla. Aiheesta on kirjoitettu lain voimaantulon jälkeen vain yksi kirja. Aihe on keskeinen tilitoimistojen kannalta, joten siten se on myös työelämään läheisesti liittyvä. Tutkimusaihetta käsittelemme tutkijan näkökulmasta. Työllämme ei ole toimeksiantajaa, joten käsittelemme aihetta puolueettomasti ulkopuolisen silmin. Tutkimme verotiliä kahden erilaisen kyselyn avulla. Kyselyt on suunnattu tilitoimistoille ja tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille.

Työmme koostuu viitekehyksestä ja tutkimusosiosta. Opinnäytetyömme viitekehys sisältää verotililakiin sisällytettyjen verojen ja maksujen aiemmat lain säännökset. Käsittelemme myös uuteen verotililakiin pohjautuvan verotiliuudistuksen. Viitekehyksessä on omana lukunaan kirjanpitokirjaukset ennen ja jälkeen uudistuksen. Teoriaosuuteen on sisällytetty myös toimialatietoa tilitoimistoalasta. Halusimme sisällyttää tämän viitekehykseen, koska toinen kysely kokonaisuudessaan koskee

tilitoimistoja. Verotiliuudistus ja aiempi viitekehys liittyvät kiinteästi tilitoimistoalaan, joten mielestämme oli järkevää sisällyttää alan toimialatietoa opinnäytetyöhömmme.

1.1 Tutkimusmenetelmä ja työn tavoitteet

Tutkimusaineisto kerättiin kahden kyselyn avulla, joista toinen oli suunnattu tilitoimistoille ja toinen tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille. Kyselyissä oli strukturoituja kysymyksiä, joissa vastausvaihtoehdot oli valmiiksi määritelty. Lisäksi oli avoimia, puolistrukturoituja kysymyksiä, joihin vastaaja vastasi omin sanoin.

Tutkimuksessa yhdistettiin näin ollen määrällisiä ja laadullisia menetelmiä. Aineiston analysoinnissa painottui laadullinen analysointi, sillä tavoitteena oli saada esiin vastaajien mielipiteitä verotiliuudistukseen liittyen yleistettävien tutkimustulosten sijaan. Kyselyt toteutettiin Typala-ohjelmalla.

Työmme tavoitteena oli tutkia verotiliuudistuksen aiheuttamia muutoksia yritysten ja tilitoimistojen toimintaan sekä verrata näitä muutoksia aikaisempiin käytäntöihin. Tavoitteenamme oli myös selvittää, miten muutokset käytännössä näkyvät tilitoimistojen ja niiden asiakasyritysten toiminnassa sekä miten tilitoimistot ja tilitoimistoja käyttävät yritykset suhtautuvat muutokseen.

Valitsimme edellä mainitut tavoitteet, koska oli mielenkiintoista tutkia kahden erilaisen vastaajaryhmän mielipiteitä verotiliuudistuksesta. Verotililaki on ollut voimassa vasta vähän aikaa, joten ajattelimme sen uutena asiana herättävän mielipiteitä ja kiinnostusta. Lisäksi verotiliuudistuksesta ei ole aiemmin tehty vastaavanlaista tutkimusta. Työmme edistää ammatillista osaamista, koska verotililaki on niin uusi, että sitä ei ole sisällytetty opintoihimme. Muun viitekehysten osalta opinnäytetyömme syventää aiemmin oppimaamme.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiksi muodostuivat siten, mitkä ovat verotiliuudistuksen aiheuttamat muutokset, mitä vaikutuksia uudistuksella on ollut tilitoimistoa käyttäville yrityksille ja tilitoimistoille, sekä mitä mieltä nämä kaksi ryhmää ovat uudistuksesta.

1.2 Opinnäytetyön rakenne

Työmme koostuu pääosin viitekehystä ja tutkimusosuudesta. Lisäksi lopussa on pohdinta. Luvussa kaksi käsittelemme verotililakiin sisällytettyjen verojen ja maksujen aiemmat lakisäännökset. Jokainen vero ja maksu on käsitelty omassa alaluvussaan. Seuraavassa luvussa kolme kerromme tarkasti verotiliuudistuksesta. Käsittelemme uudistuksen alaisten verojen ja maksujen ilmoittamista, maksamista, palauttamista ja perimistä. Luvussa neljä käsittelemme verotililakiin sisällytettyjen verojen ja maksujen kirjanpitokirjaukset ennen ja jälkeen verotiliuudistuksen. Tässä luvussa on myös havainnollistavia tiliistikko-esimerkkejä verojen ja maksujen kirjaamisesta ennen uudistuksen vaikutusta ja sen jälkeen. Viidennessä luvussa käymme läpi toimialatietoa tilitoimistoalasta. Käsittelemme muun muassa alan perustehtäviä, henkilöstöä ja tulevaisuuden näkymiä.

Luvussa kuusi kerromme tutkimuksesta, sekä tutkimusaiheemme ja -menetelmämme valinnasta. Seitsemännessä luvussa esittelemme kahden kyselymme tutkimustulokset. Kummankin kyselyn tulokset käsittelemme ensin omina tutkimuksinaan, minkä jälkeen vertaamme näistä kahdesta kyselystä saatuja tutkimustuloksia keskenään. Etsimme tilitoimistojen ja niiden asiakasyritysten mielipiteitä verotiliuudistuksesta toisaalta yhtäläisyyksiä, mutta toisaalta myös selkeitä eroja. Viimeisessä luvussa kahdeksan, kokoamme yhteen työmme teoriaosuuden ja tutkimuksemme tulokset. Pohdinnassa käymme myös läpi, saavutimme tutkimustavoittemme sekä arvioimme kriittisesti koko työtämme ja sen tuloksia.

2 VEROTILILAKIA EDELTÄNEET SÄÄNNÖKSET

Tämä luku käsittelee lakien nojalla kannettavia veroja ja maksuja, joihin sovelletaan verotililakia (604/2009, 1 §). Seuraavassa on kerrottu pääpiirteittäin lyhyesti kyseisten verojen ja maksujen aiemmista käytännöistä liittyen niiden ilmoittamiseen, maksamiseen, palauttamiseen ja perimiseen. Käsittelemme lakien säännöksiä, jotka on annettu ennen verotililain voimaantuloa ja ilman sen vaikutuksia.

2.1 Arvonlisävero

Arvonlisäverolain mukaan jokaisen arvonlisäverovelvollisen pitää antaa jokaiselta verokaudelta veroilmoitus, joka sisältää tarpeelliset tiedot veron oikeamääräisyyden toteamiseksi (1501/1993, 162 §). Tämä valvontailmoitus sisältää kalenterikuukauden arvonlisäverotuksen valvontaa varten Y-tunnuksen, yhteystiedot, allekirjoituksen, kohdekuukauden, tiedot arvonlisäverottomasta toiminnasta, veron kotimaan myynnistä verokannoittain, veron EU-tavaraostoista, kohdekuukauden vähennettävän veron, edellisen kuukauden vähennettävän veron, maksettavan veron tai seuraavalle kuukaudelle siirrettävän negatiivisen veron sekä tiedot verottomasta liikevaihdosta, tavaran myynnistä EU-maihin ja tavaraostoista EU-maista. Valvontailmoitus katsotaan annetuksi silloin, kun se on annettu postin kuljetettavaksi määräaikaan mennessä veroviranomaiselle osoitettuna. Sähköinen ilmoitus katsotaan olevan vastaanotettu, kun tieto on tullut verovirastoon. (Äärilä & Nyrhinen 2008, 606–610.)

Arvonlisäverolain mukaan verovelvollisen tulee maksaa kalenterikuukaudelle kohdistettavat verot valtiolle viimeistään kyseistä kalenterikuukautta seuraavan toisen kuukauden 15. päivänä. Tilitettävä vero on suoritettavien verojen ja vähennettävien verojen erotus. Kalenterivuodelta tilitettävä vero on maksettava kyseistä kalenterivuotta seuraavan helmikuun loppuun mennessä. (1501/1993, 147 §/1994.) Valvontailmoitus voidaan antaa ja vero maksaa ensimmäisenä seuraavana arkipäivänä, jos 15. päivä on pyhäpäivä, arkilauantai tai juhannusaatto (Äärilä & Nyrhinen 2008, 610).

Jos verovelvollisen kohdekuukautena ostoista aiheutuvat vähennettävät verot ovat myynneistä aiheutuvia suoritettavia veroja suuremmat, vähentämättä jäänyt määrä kohdistetaan seuraaville kalenterikuukausille (1501/1993, 149 §). Verovelvollinen voi myös siirtää vähentämättä jääneen arvonlisäveron seuraavien tilikausien kuukausille. On myös mahdollista hakea palautusta vain osasta palautukseen oikeutetusta verosta ja siirtää osa seuraaville kuukausille. (Äärilä & Nyrhinen 2008, 617.) Tilikaudelta vähentämättä jääneen veron voi saada takaisin tilikauden päätyttyä hakemuksen tai muun selvityksen perusteella. Palautushakemus tulee tehdä kolmen vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä. Jos tilikauden vähennettävät verot ovat todennäköisesti suuremmat kuin suoritettavat verot, on verovelvollinen oikeutettu saamaan jo tilikauden aikana kalenterikuukaudelta vähentämättä jäänyt vero. (1501/1993, 149 §, 191 §.) Näitä ennakkopalautuksia ei makseta, jos palautettava määrä on yhdeltä tai usealta kuukaudelta vähemmän kuin 2 000 euroa. Tilikauden jälkeisiä palautuksia ei palauteta, jos palautettava määrä on pienempi kuin 5 euroa. (Äärilä & Nyrhinen 2008, 615, 619.)

Arvonlisäverolaissa säädetään myös veron palauttamisesta muille kuin verovelvollisille. Ulkomainen elinkeinonharjoittaja, joka ei ole harjoittamastaan myynnistä verovelvollinen ja jolla ei ole Suomessa kiinteää toimipaikkaa, on oikeutettu saamaan palautuksena hankintoihin sisältyvä arvonlisävero arvonlisäverolaissa erikseen säädetyin 12 luvun ehdoin. Palautusoikeus koskee ainoastaan veroa, joka olisi mahdollista arvonlisäverolain 10 luvun säännösten nojalla vähentää, jos kyseinen ulkomaalainen elinkeinonharjoittaja olisi ollut toiminnastaan verovelvollinen. (1501/1993, 122 §.)

Lisäksi verojen palautuksesta ulkomaisille elinkeinonharjoittajille säädetään, että jos palautushakemus koskee koko kalenterivuotta tai sen loppuosaa, palautusta ei makseta, jos palautettava määrä on alle 25 euroa. Muissa tapauksissa palautuksia ei makseta, jos palautettava määrä on alle 200 euroa. (1501/1993, 126 §/2001.)

Verovirasto määrää maksamatta olevan veron verovelvollisen maksettavaksi saatujen ilmoitusten ja muiden selvitysten perusteella (1501/1993, 176 §). Verovirasto määrää arvioimalla maksamatta olevan veron, jos verovelvollinen on laiminlyönyt veron maksamisen tai ilmeisesti maksanut liian vähän eikä ole kehotuksestakaan huolimatta antanut veron määräämiseen tarvittavia tietoja (1501/1993, 177 §). Verokauden

ollessa kalenterikuukausi, veroilmoituksen perusteella maksettava vero on määrättävä vuoden kuluessa tilikauden päättymisestä. Jos verokausi on puolestaan kalenterivuosi ja veroilmoitus annetaan sen mukaisesti, veroilmoituksen perusteella maksettava vero on määrättävä sen kalenterivuoden loppuun mennessä, jonka aikana veroilmoitus on annettu. (1501/1993, 162 §/1994, 178 §/1994.) Edellä mainitun ajan jälkeen voidaan toimittaa jälkiverotus (1501/1993, 179 §).

Kokonaan maksamatta jätettyä tai liian vähän maksettua tilitettävää veroa voidaan korottaa arvonlisäverolain 182 §:n mukaisesti. Jos veroa ei voi edellisen säännöksen mukaisella tavalla korottaa, voi verovirasto määrätä enintään 15 000 euron suuruisen veronkorotuksen maksettavaksi. (1501/1993, 182 §.) Verovelvollisen maksaessa verokaudelta tilitettävän veron ilman maksuunpanoa määräajan jälkeen, tulee hänen maksaa oma-aloitteisesti myös veronlisäystä. Veronlisäystä määrätään, jos säädetyssä määräajassa ei ole maksettu tilitettävää veroa tai määräajan jälkeen maksetulle verolle ei ole maksettu edellä mainittua oma-aloitteista veronlisäystä. (1501/1993, 183 §/1995.) Veronlisäyksen katsotaan olevan koronluonteinen seuraamus. Sillä poistetaan korkotappio, jonka valtio on kärsinyt veronmaksun viivästymisen vuoksi. (Äärilä & Nyrhinen 2008, 673.)

Kun verovelvollisen maksettavaksi määrätään veroa, veronkorotusta tai veronlisäystä, tulee verovelvolliselle antaa tiedoksi päätös verolippuineen ja valitusosoituksineen (1501/1993, 184 §).

Jos tavarat siirtyvät myynnissä toiseen yhteisömaahan, on myynti arvonlisäverotonta myyjälle. Yhteisömyynti on tavaran myyntiä toisessa EU-jäsenvaltiossa olevalle arvonlisäverovelvolliselle. Kaupassa EU-maiden välillä arvonlisäverotuksessa menetellään määränpäämaaperiaatteen mukaisesti eli yleensä arvonlisäverotus toimitetaan siinä EU-maassa, johon tavara toimitetaan. (Tomperi 2007, 66.)

Yhteisöhankinta tarkoittaa vastaavasti tavarastoa toisesta EU-maasta. Pääsääntöisesti tällaisesta hankinnasta on suoritettava arvonlisävero. Verotus toimitetaan kotimaan arvonlisäverotuksen yhteydessä, sillä tavaran ostohinta ei sisällä veroa. Jos tavara hankitaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön, siitä ei synny lainkaan tilitettävää veroa. Tällöin suoritettava ja vähennettävä arvonlisävero ovat yhtä suuret. Veron valvontailmoitukseen on merkittävä tavarastot EU-maista ja arvonlisävero EU-

tavaraostoista, joten yhteisöhankeiden arvonlisäverosta on aina tehtävä kirjaus. (Tomperi 2007, 67.)

2.2 Ennakonpidätys

Työnantaja tai muun suorituksen maksaja on velvollinen antamaan tiedot maksamistaan suorituksista ja toimittamistaan ennakonpidätyksistä. Tyypillisiä pyytämättä annettavia tietoja ovat vuosi-ilmoitustiedot. Verohallinnon käytössä on myös esitäytetty veroilmoitus, joka vähentää verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuutta. Vuosi-ilmoitus annetaan maksetuista palkoista, eläkkeistä, työ- ja käyttökorvauksista ja muista ennakonpidätyksen alaisista suorituksista sekä niistä jo toimitetuista ennakonpidätyksistä. Ilmoitus annetaan kalenterivuositain verovirastolle. (Laitinen & Peltomäki 2009.) Ennakkoperintälain mukaan suorituksen maksajan on annettava maksamistaan suorituksista valvontailmoitus kalenterikuukausittain edellisen kalenterikuukauden aikana maksetuista suorituksista (1118/1996, 32 §). Ennakkoperintäasetuksen nojalla valvontailmoitus tulee antaa viimeistään kalenterikuukauden 15. päivänä (1124/1996, 32 §).

Suorituksen maksajan täytyy maksaa pidätetyt määrät viimeistään pidätyksen jälkeisenä seuraavana kalenterikuukautena ennakkoperintäasetuksessa erikseen säädettyinä päivinä lääninverovirastolle (1118/1996, 12 §). Ennakkoperintäasetuksen nojalla määrät täytyy maksaa viimeistään kalenterikuukauden 10. päivänä (1124/1996, 31 §).

Jos maksaja on maksanut ennakonpidätystä enemmän kuin sitä on pidätetty, voi maksaja vähentää liikaa maksetun määrän kyseiseltä kalenterivuodelta maksettavasta ennakonpidätyksestä. Jos kuitenkin ei voida menetellä edellä mainitulla tavalla, palauttaa lääninverovirasto liikaa maksetun määrän, jos suorituksen maksaja sitä hakemuksella hakee. Hakemus täytyy tehdä kuuden vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jona liian suuri suoritus on maksettu. (1118/1996, 21 §.)

Verovelvollisen verotuksen toimittava lääninverovirasto palauttaa ennakonpidätyksen viran puolesta tai verovelvollisen sitä hakemuksella hakiessa, jos varallisuudesta tai

tulosta on toimitettu ennakonpidätys, vaikka ei ole suoritettava veroa. Jos ennakonpidätystä ei ole otettu huomioon veroa määrättäessä, verovelvollinen on oikeutettu saamaan se takaisin hakemuksesta. Hakemus tulee tehdä kuuden vuoden kuluessa sen vuoden lopusta, jolta toimitettavassa verotuksessa tulo on verotettu. (1118/1996, 22 §.)

Jos suorituksen maksaja on jättänyt ennakonpidätyksen toimittamatta tai pidätetyn määrän maksamatta kokonaan tai osittain, toimittaa lääninverovirasto maksuunpanon määrästä, joka on jätetty pidättämättä tai maksamatta. Ennakonpidätys voidaan maksuunpanna korkeintaan 40 prosentin suuruisena, jos ennakonpidätys on edellä mainitun tavoin jätetty toimittamatta. Maksuunpano toimitetaan viimeistään kuuden vuoden kuluessa sen vuoden lopusta, jonka aikana ennakonpidätys olisi tullut toimittaa. (1118/1996, 38 §.) Ennakonpidätyksen toimittamatta tai maksamatta jättäminen osittain tai kokonaan johtaa veronlisäykseen ja usein myös veronkorotukseen. Lisäksi voidaan asettaa viivästysseuraamuksena myös viivekorko, jos maksun suorittaja jättää maksamatta määrätyn määrän. (Laitinen & Peltomäki 2009.)

Jos ennakonpidätys on jätetty tai jäänyt toimittamatta, pannaan tämä ennakonpidätys suorituksen maksajan maksettavaksi. Kuitenkin toimittamaton ennakonpidätys jätetään maksamatta, jos katsotaan, että suoritettavaa veroa ei ole esimerkiksi tulon verovapauden tai sen vähäisyyden vuoksi. Toimittamatonta ennakonpidätystä ei myöskään peritä, jos maksu on jo suoritettu. Maksuunpanosta voidaan luopua myös, jos laiminlyönti katsotaan vähäiseksi ennakkoperintälaissa erikseen mainituin ehdoin. (Laitinen & Peltomäki 2009.)

2.3 Työnantajan sosiaaliturvamaksu

Työnantajan sosiaaliturvamaksusta annetun lain 12 §:n nojalla työnantajan sosiaaliturvamaksuun sovelletaan vastaavia maksuvalvontaa sekä suorituksen maksajan ilmoittamisvelvollisuutta koskevia säännöksiä kuin ennakkoperintälaissa (366/1963, 12 §). Ennakkoperintä on käyty läpi edellä mainituin osin jo kohdassa 2.2 Ennakkoperintä.

Työnantajan tulee maksaa työnantajan sosiaaliturvamaksu lääninverovirastolle samassa yhteydessä kuin ennakonpidätys. Tämäkin toimitetaan ennakkoperintälain 12 §:ssä tarkoitetulla tavalla. (366/1963, 5 §.) Verovirasto tilittää maksut edelleen Kansaneläkelaitokselle (Laitinen & Peltomäki 2009). Ennakkoperintäasetuksen nojalla määrät täytyy maksaa viimeistään kalenterikuukauden 10. päivänä (1124/1996, 31 §).

Työn suorittajalla on oikeus saada takaisin sosiaaliturvamaksu, joka on suoritettu aiheettomasti tai liian suurena. Palautusoikeus koskee myös sosiaaliturvamaksua, joka on suoritettu sairausvakuutuslain 14 luvussa tarkoitetun lomakorvauksen tai vuosilomapalkan perusteella. Työnantaja, joka maksaa palkkaa säännöllisesti, voi vähentää palautettavan sosiaaliturvamaksun myöhemmin maksettavista sosiaaliturvamaksuista. Vähentämisen tulee tapahtua viimeistään maksuvuotta seuraavan kalenterivuoden aikana. Satunnaisesti palkkaa maksava työnantaja voi vähentää kyseisen määrän saman kalenterivuoden sosiaaliturvamaksun maksamisen yhteydessä. (366/1963, 13 §.)

Liian suurena tai aiheettomasti suoritettu työnantajan maksama sosiaaliturvamaksu, jota ei voida vähentää edellä mainitulla tavalla, palautetaan hakemuksesta. Palautushakemus tulee tehdä kuuden vuoden kuluessa sen vuoden lopusta lähtien, jonka aikana sosiaaliturvamaksua on maksettu liikaa. (366/1963, 13 a §.)

Työnantajan sosiaaliturvamaksuun sovelletaan, mitä ennakkoperintälaissa on säädetty ennakonpidätyksen laiminlyönnin oikaisemisesta ja perimisestä, jos työnantaja on jättänyt sosiaaliturvamaksun suorittamatta kokonaan tai osittain. Laiminlyödyn sosiaaliturvamaksun määrän arvioimiseksi ja korottamiseksi sovelletaan soveltavin osin, mitä on säädetty ennakonpidätyksen osalta. (366/1963, 10 §.)

2.4 Vakuutusmaksuvero

Eräistä vakuutusmaksuista annetun lain nojalla siinä tarkoitetun verovelvollisen tulee antaa kultakin kalenterikuukaudelta kuukausi-ilmoitus viimeistään seuraavan kalenterikuukauden 25. päivänä. Jos kyseinen päivä on pyhäpäivä, arkilauantai tai

juhannusaatto, tulee maksu suorittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen. (664/1966, 6 §/1988.)

Samoin kuin edellä kuukausi-ilmoituksen osalta, on kalenterikuukaudelta laskettu vero myös suoritettava viimeistään seuraavan kalenterikuukauden 25. päivänä. Jos kyseinen päivä on arkilauantai, pyhäpäivä tai juhannusaatto, saa suorituksen tehdä seuraavana arkipäivänä sen jälkeen. (664/1966, 5 §/1982.)

Vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta on muutoin voimassa soveltuvin osin, mitä säädetään arvonlisäverosta arvonlisäverolaissa (664/1966, 7 §). Tämän vakuutusmaksuveron laittomasta välttämisestä, sen yrittämisestä sekä siihen kohdistuvasta verorikkomuksesta on säädetty rikoslain 29 luvussa. Verovelvollinen, joka jättää veroviranomaisen kehotuksesta huolimatta vakuutusmaksuveron suhteen asianmukaisesti täyttämättä liikevaihtoverolaissa säädetyn velvollisuuden, on tuomittava sakkoon vakuutusmaksuverorikkomuksesta. (664/1966, 7 a §.)

2.5 Arpajaisvero

Arpajaisverolain mukaisen verovelvollisen tulee suorittaa arpajaisvero käyttäen verohallituksen vahvistamaa tilillepanokorttia. Samalla täytyy myös ilmoittaa verohallituksen määräämät tiedot sen läänin lääninverovirastolle, jonka toimialueella on verovelvollisen kotikunta. (552/1992, 8 §.)

Muun kuin tavara-arpajaisten toimeenpanijan on suoritettava arpajaisvero kalenterikuukaudelta viimeistään kyseistä kuukautta toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Tavara-arpajaisten toimittajan tulee puolestaan suorittaa vero viimeistään kalenterikuukautta kolmanneksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Jos kyseinen maksupäivä on lauantai tai pyhäpäivä, saa veron maksaa seuraavana ensimmäisenä arkipäivänä. (552/1992, 8 §.)

Jos verovelvollinen on maksanut veroa liikaa tai aiheettomasti, on hänellä oikeus saada hakemuksesta takaisin kyseinen määrä. Hakemus tehdään lääninverovirastolle viimeistään viiden vuoden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jonka aikana veroa on

liikaa suoritettu. Verovelvollinen, joka toimeenpanee arpajaisia yksinoikeudella, saa vähentää kalenterikuukaudelta liikaa suorittamansa veron viimeistään neljännen seuraavan kalenterikuukauden suorittamastaan verosta. (552/1992, 9 §.)

Jos verovelvollinen on jättänyt suorittamatta arpajaisveron tai se on suoritettu säädetyn määräajan jälkeen, määrää lääninverovirasto verovelvollisen maksettavaksi suorittamatta olevan veron sekä sille veronlisäystä veronlisäyksestä ja viivekorosta annetun lain säädösten mukaisesti (552/1992, 10 §). Veronlisäys määrätään maksettavaksi viivästyspäivien mukaisesti maksupäivää seuraavasta päivästä maksuunpanon eräpäivään saakka mukaan lukien eräpäivä. Suorituksille, jotka on maksettu myöhässä, lasketaan veronlisäys maksupäivään asti niin ikään mukaan lukien maksupäivä. (Laitinen & Peltomäki 2009.)

Verolle voidaan myös määrätä veronkorotus, jos laiminlyöntiä ei voi pitää vähäisenä. Laiminlyöty arpajaisvero voidaan määrätä korotettavaksi korkeintaan 30 %:lla maksuunpantavasta määrästä, kun vero on osittain tai kokonaan jätetty maksamatta määräajassa. Veronkorotus kasvaa sen törkeyden suhteessa ja korotus voi olla enintään 100 %. Maksuunpano voidaan toimittaa myös arvioimalla, samoin kuin voi ennakonpidätyksen ja sosiaaliturvamaksunkin. (Laitinen & Peltomäki 2009.) Maksuunpano toimitetaan viimeistään viiden vuoden kuluessa sen vuoden lopusta, jonka aikana vero olisi pitänyt suorittaa (552/1992, 10 §). Arpajaisveron lainvastaisesta välttämisestä tai sen yrittämisestä voidaan arpajaisverovelvolliselle myös tuomita rikoslain 29 luvun säädösten nojalla rangaistusseuraamuksia (552/1992, 21 §).

2.6 Korkotulon lähdevero

Korkotulon lähdeverosta annetun lain mukaan kyseisen veron perii koron maksava talletuspankki, osuuskunta, ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa sijaitseva sivukonttori, työnantajan perustama huoltokonttori ja joukkovelkakirjalainan liikkeeseenlaskija. Korke peritään sen verovelvolliselle maksamisen tai tämän tilille merkitsemisen yhteydessä. (1341/1990, 5 §.)

Koron maksajan tulee suorittaa korkotulosta perimänsä vero sille lääninverovirastolle, jonka virka-alueella koron maksajan verotusmenettelystä annetun lain mukainen kotikunta on. Jos koron maksajana on valtio, tulee pidätetyt määrät suorittaa Uudenmaan lääninverovirastolle. Pidätetyt määrät täytyy suorittaa viimeistään koron maksua seuraavan kalenterikuukauden 10. päivänä. (1341/1990, 7 §/1995.)

Lähdeveroa, joka on aiheettomasti peritty koron saajalta, pidetään tuloveron enakkona ja siihen sovelletaan ennakon käyttämistä ja palauttamista koskevia säännöksiä, jotka ovat ennakkoperintälaissa sekä verotusmenettelystä annetussa laissa. Jos koron maksaja on suorittanut enemmän lähdeveroa kuin perinyt sitä, saa koron maksaja vähentää liikaa suoritettua määrää myöhemmin samana vuotena suoritettavan lähdeveron yhteydessä. Liikaa suoritettua määrää koron maksaja saa takaisin lääninverovirastolta hakemuksesta, jos vähennystä ei voida tehdä. Hakemus lääninverovirastolle tulee tehdä veron suorittamisesta seuraavien viiden kalenterivuoden aikana. (1341/1990, 14 §/1991.)

Jos korkotulosta ei ole peritty lähdeveroa, maksuunpanee koron saajan kotikunnan virka-alueella oleva lääninverovirasto korkotulon lähdeveron koron saajalle. Maksuunpano toimitetaan viimeistään kuuden vuoden kuluessa sen kalenterivuoden loppumisesta, jonka kuluessa vero olisi tullut periä. Maksuunpanon yhteydessä on määrättävä verovelvollisen suoritettavaksi myös veronlisäys ja veronkorotus. Veronlisäyksessä ja -korotuksessa noudatetaan soveltuvin osin verotusmenettelystä annetun lain jälkiverotukseen liittyviä säännöksiä. (1341/1990, 12 §.) Jos puolestaan korkotulo on virheellisesti verotettu, tulee lääninveroviraston maksuunpanna lähdevero sen suorittamiseen velvolliselle verotusmenettelystä annetun lain tarkoittaman veronoikaisun yhteydessä. Tällöin ei määrätä edellä mainittuja veronlisäystä ja veronkorotusta. (1341/1990, 13 §.)

Koron maksajan jättäessä korkotulon lähdeveron perimättä tai suorittamatta valtiolle, on soveltuvin osin voimassa, mitä ennakkoperintälaissa tai sen nojalla ennakkopidätyksen osalta säädetään tai määrätään korkotulon lähdeveron maksuunpanosta ja sen seuraamuksista sekä palauttamisesta. Kuitenkaan maksuunpanoa ei toimiteta, jos korkotulosta on pidätetty ennakkoperintälain mukainen ennakko. (1341/1990, 15 §.)

2.7 Ulkomailta tulevan palkansaajan lähdevero

Ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta annettua lakia sovelletaan kyseisessä laissa tarkoitettuun ulkomaiseen palkansaajaan hänen hakemuksesta. Hakemus, josta käy ilmi laissa määritelty ulkomaisen palkansaajan määritelmän täyttyminen, tulee tehdä verovirastolle kirjallisesti ennen laissa tarkoitettua työskentelyn alkamista tai 90 päivän kuluessa sen alkamisesta. Verovirasto tekee päätöksestään merkinnän palkansaajan verokorttiin, jos lain soveltamisen edellytykset täyttyvät. (1551/1995, 4 §.)

Jos palkkatulon lähdeveroa on peritty ilman sen edellytysten täyttymistä, toimitetaan verotus koko työn tekemisen ajalta tuloverotusta koskevien säännösten mukaisesti. Peritty lähdevero luetaan silloin verovelvollisen hyväksi ennakkoperintälain mukaisena ennakkona tai rajoitetusti verovelvollisen tulon ja varallisuuden verottamisesta annetun lain mukaisena lähdeverona. Edellä mainittua sovelletaan myös, kun verovelvollisen palkka alenee alle 5 800 euroon kuukaudessa. (1551/1995, 5 §, 2 §.)

Palkkatulon lähdeveron suorittamisessa ja perinnässä, sekä perinnän valvonnassa ja muutoksenhaussa noudatetaan soveltuvin osin, mitä säädetään ennakkoperintälaisissa. Verohallitus voi antaa veron suorittamiseen, perimiseen, työnantajan vuosiluonnokseen ja tilittämiseen liittyviä tarkempia määräyksiä. (1551/1995, 8 §.)

Palkkatulon lähdeveron tilitys- ja perimisvelvollisuuden laiminlyömisestä johtuviin seuraamuksiin ja rangaistusseuraamuksiin sovelletaan ennakkoperintälain 22–28 §:ien sekä 61–63 §:ien säädöksiä. Palkkatulon lähdevero, joka on jätetty perimättä, voidaan maksuunpanna verovelvolliselle. Tällöin noudatetaan soveltuvin osin, mitä säädetään verotuksen oikaisusta ja muutoksenhausta. (1551/1995, 9 §.)

3 VEROTILIUUDISTUS

Uusi verotililaki on tullut voimaan 1.1.2010. Laissa säädetään sen piiriin kuuluvien verojen ilmoittamisesta, maksamisesta, palauttamisesta ja perimisestä. Verotili perustuu verotililakiin. (Mattinen ym. 2010, 8.)

Uudistuksella Verohallinto haluaa vähentää edestakaista rahaliikennettä Verohallinnon ja sen asiakkaan välillä. Verotilin tavoitteena on myös helpottaa ilmoittamis-, maksamis- ja palauttamismenettelyä sekä antaa reaaliaikainen kokonaiskuva vero- ja maksutilanteesta molemmille osapuolille. (Verohallinto 2009a.)

Verojen maksaminen muuttuu entiseen käytäntöön verrattuna siten, että kaikki samaan aikaan erääntyvät verot voi maksaa yhdessä samalla kertaa. Verojen maksun asiakas hoitaa tiettyä asiakaskohtaista viitenumeroa käyttäen, joka on käytössä vuodesta toiseen. (Verohallinto 2009a.) Verotilinkaltainen järjestelmä on aiemmin toteutettu muun muassa Ruotsissa (Fiilin 2009).

3.1 Verotilijärjestelmään kuuluvat verot

Verotili kokoaa yhteen veronmaksajan oma-aloitteiset verot, joihin kuuluvat arvonlisävero ja työnantajasuoritusten eli palkkojen ennakonpidätys, lähdevero sekä sosiaaliturvamaksu. Oma-aloitteisia veroja ovat myös arpajaisvero, vakuutusmaksuvero, ennakonpidätykset osakeyhtiöltä, osuuskunnalta tai muulta yhteisöltä, ennakonpidätys koroista, osuuksista, osingoista ja osuuspääoman koroista sekä puun myyntituloista. Verotilin veroihin kuuluvat myös erilaiset lähdeverot, kuten korkotuloista suoritettavat verot sekä koroista, rojalteista ja osingoista suoritettava lähdevero. (Verohallinto 2009a.)

Sen sijaan Verotilin veroihin eivät kuulu Tullihallinnon kantamat arvonlisäverot ja ulkomaiselle elinkeinonharjoittajalle palautettava arvonlisävero. Myös varainsiirtoveron ilmoittaminen säilyy ennallaan. (Mattinen ym. 2010, 8.)

3.2 Arvonlisäveron ilmoittamisen muutokset

Uuden verotilin myötä on luovuttu kokonaan arvonlisäveron ennakkopalautusten sekä tilikausipalautusten hakemusmenettelystä. Myöskään verokaudelta vähentämättä jäänyttä arvonlisäveroa ei enää vyörytetä seuraavalle kaudelle. Vähentämättä jäänyt negatiivinen arvonlisävero ilmoitetaan kausiveroilmoituksella ja verovelvollinen voi huomioida negatiivisen veron veroja maksaessaan. Verohallinto merkitsee palautettavan arvonlisäveron hyvitykseksi verotilille ja se palautetaan verovelvolliselle takaisin, ellei sitä käytetä verovelvoitteiden suoritukseen. (Mattinen ym. 2010, 16.)

Palautettava arvonlisävero ei kuitenkaan tule verovelvolliselle automaattisesti. Verohallinto valvoo arvonlisäveroilmoituksia ja pyytää tarvittaessa lisätietoja. Vasta Verohallinnon hyväksymisen jälkeen palautettava määrä kirjataan verovelvollisen verotilille hyvitykseksi. Jos veroviranomainen ei hyväksy palautettavaa määrää, verovelvollinen saa asiasta päätöksen, johon hänellä on niin halutessaan myös valitusoikeus. (Mattinen ym. 2010, 16.)

Palautukseen oikeuttava arvonlisävero hyväksiluetaan verovelvolliselle kausiveroilmoituksen saapumispäivänä, mutta aikaisintaan kuitenkin kohdekautta seuraavan kuukauden yleisenä eräpäivänä. Toisin sanoen palautus voidaan käyttää tuona päivänä tai sitä aiemmin erääntyneiden verojen maksuun. Tällöin maksettavaksi tai palautettavaksi jää hyväksytyn palautukseen oikeuttavan arvonlisäveron ja ilmoituksella ilmoitettavien verojen erotus. Jos negatiivinen vero jää suuremmaksi, se kirjataan verotilille hyvitykseksi tai voidaan palauttaa verovelvolliselle takaisin. (Mattinen ym. 2010, 16.)

Arvonlisäveron alarajahuojennukseen ovat oikeutettuja verovelvolliset, joiden veroton liikevaihto jää alle 22 500 euron. Alarajahuojennuksen tiedot annetaan kausiveroilmoituksella, enää ei tarvitse täyttää erillistä hakemusta tilikauden päättymisen jälkeen. Verovelvollisen ilmoitusjakson ollessa kuukausi, veroton liikevaihto lasketaan tilikaudelta, kun taas ilmoitusjakson ollessa neljännesvuosi tai vuosi, veroton liikevaihto lasketaan kalenterivuodelta. Arvonlisäveron alarajahuojennustiedot ilmoitetaan aina vuoden viimeisessä kausiveroilmoituksessa.

Ilmoitusajankohta riippuu näin ollen verovelvollisen maksujaksojen määrästä eli annetaanko kausiveroilmoitus joka kuukausi, neljännesvuosittain vai kerran vuodessa. (Mattinen ym. 2010, 17.)

3.3 Verotilijärjestelmä

Verohallinto valvoo verojen ilmoittamista ja maksamista verotilijärjestelmällä, joka muodostuu verovelvolliskohtaisista verotileistä. Järjestelmän avulla saadaan tiedot kunkin verovelvollisen suoritettavista velvoitteista sekä hyväksiluettavista hyvityksistä, joita ovat esimerkiksi veronpalautukset. Verotili täsmäytetään kerran kuukaudessa, jolloin siitä annetaan myös verotiliote. Jollei tilillä ole ollut tapahtumia, korkotapahtumia lukuun ottamatta, voidaan tiliote antaa harvemmin, kuitenkin vähintään kerran vuodessa. (604/2009, 3 §.)

3.4 Verotilijärjestelmän kolmivaiheisuus

Verohallinnon mukaan verotiliin on tarkoitus siirtyä kolmessa eri vaiheessa. Tulovero, kiinteistö-, lahja- ja perintövero liitetään tiliin toisessa vaiheessa. Kolmannessa vaiheessa otetaan mukaan vielä perintä. Toisen ja kolmannen vaiheen toteutusajankohtaa ei ole vielä tarkalleen tiedossa. Lakiesityksen mukaan järjestelmän toinen vaihe voitaisiin toteuttaa vuonna 2012 ja kolmas vaihe muutaman vuoden kuluttua siitä. (Verohallinto 2009a.)

3.5 Verotiliote

Verotiliotteesta ilmenee tilin saldo täsmäytyspäivänä sekä edellisen täsmäytyksen jälkeiset tapahtumat. Myös mahdolliset suorittamatta olevat velvoitteet, jotka ovat erääntyneet ja käyttämättä olevat hyvitykset näkyvät tiliotteelta sekä tietysti verovelvolliselle tehtävät mahdolliset palautukset. (Verohallinto 2009b.) Täsmäytys verotiliin tehdään kerran kuukaudessa, viimeistään joka kuukauden 20. päivä.

Verotiliote on nähtävissä Verotili-palvelussa viimeistään joka kuukauden 22. päivä ja tiliotteen säilytysaika on kolme vuotta. (Mattinen ym. 2010, 25.)

Huomautus verotilin negatiivisesta saldosta annetaan verotiliotteen yhteydessä. Erillistä huomautuslaskua ei lähetetä. Saldon ollessa negatiivinen, tiliotteella näkyy saldo ja sille laskettu viivästyskorko seuraavaan yleiseen eräpäivään asti. Maksupäivän mukaisen viivästyskoron voi laskea Verotili-palvelun laskurilla siinä tapauksessa, että haluaa maksaa viivästyskorot ennen eräpäivää. Maksettavasta erääntyneestä saldosta annetaan kaksi huomautusta ja tämän jälkeen vielä ilmoitus, jonka jälkeen velvoitteet siirretään perintään. Perintä koskee kymmenen euron suuruisia ja sitä suurempia suorittamattomia velvoitteita. (Mattinen ym. 2010, 26.)

Yleisiä tiliotteella näkyviä tietoja ovat myös Verohallinnon yhteystiedot, kyseisen verotilin viitenumero ja tietoja tilitapahtumien perusteista (604/2009, 5 §). Pääsääntöisesti verotiliotetta voi seurata siihen tarkoitettussa verkkopalvelussa. Verotilin käyttöönoton alussa, ensimmäisenä vuonna kaikille lähetetään paperinen tiliote, mutta jatkossa se on pyydettävä erikseen. (Verohallinto 2009b.) Tilitoimistot voivat asiakkaan valtuutuksesta seurata asiakasyrityksensä verotiliä. Tilitoimiston ja asiakasyrityksen kannattaakin keskustella verotilin seurannasta, koska jatkossa verotilin tapahtumat, esimerkiksi mahdolliset maksukehoitukset tulevat vain verotilille, erillistä laskua ei siis lähetetä. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2009a.)

3.6 Kausiveroilmoituksen antaminen

Kaikki samaan aikaan erääntyvät verotilimenettelyn piiriin kuuluvat verot ilmoitetaan yhdellä kausiveroilmoituksella. Ilmoitettavien verojen kohdekuukaudet eivät muutu, eli arvonlisävero ilmoitetaan kohdekuukautta seuraavana toisena kuukautena ja työnantajasuoritukset palkanmaksukuukautta seuraavana kuukautena. Kohdekauden verotiedot ilmoitetaan allekirjoitetulla kausiveroilmoituksella, joka korvaa valvontailmoituksen. Satunnaisen maksajan tilisiirtokorttia ei enää käytetä, vaan nämäkin verotiedot ilmoitetaan kausiveroilmoituksella. Kausiveroilmoituksen antaminen koskee siis myös satunnaista työnantajaa. (Mattinen ym. 2010, 10.)

Sähköistä menetelmää käytettäessä ilmoitus on varmennettava sähköisellä allekirjoituksella tai muulla hyväksyttävällä tavalla (604/2009, 25 §).

Vaikka kohdekuukaudelta ei tulisi maksettavaa veroa, on arvonlisäverovelvollinen, vakuutusmaksuvelvollinen ja säännöllisesti palkkoja maksava työnantaja kuitenkin velvollinen antamaan kausiveroilmoituksen. Tämä sääntö koskee verovelvollista, vaikka toiminta olisi tilapäisesti keskeytynyt tai kohdekuukauden arvonlisävero olisi negatiivinen. (Mattinen ym. 2010, 10.)

Jos työnantajalla eli verovelvollisella on useita toimipisteitä, voi Verohallinnon rekisterissä olla tilityspisteitä. Tilityspisteillä ei ole omaa verotiliä, vaan kaikki suoritukset kirjataan yhdelle verotilille, joka on päätilittäjän. Työnantajasuoritukset ilmoitetaan jokaisesta tilityspisteestä omalla kausiveroilmoituksella. Arvonlisävero ja muut oma-aloitteiset verot sen sijaan ilmoitetaan vain päätilittäjän Y-tunnuksella kaikki yhdellä ilmoituksella. (Mattinen ym. 2010, 10.)

Sähköinen kausi-ilmoitus on annettava kuukauden 12. päivänä ja ellei se ole pankkipäivä niin sitä seuraavana ensimmäisenä pankkipäivänä. Sen sijaan muu kuin sähköinen veroilmoitus on annettava jo kuukauden 7. päivänä ja tämä tarkoittaa, että ilmoituksen on oltava perillä jo kyseisenä päivänä. Samalla tavalla kuin sähköisessä kausi-ilmoituksessa, jos 7. päivä osuu viikonlopulle, on ilmoituksen oltava perillä viimeistään seuraavana arkipäivänä. Arvonlisäverovelvollisen kohdekauden ollessa yksi vuosi, on kausiveroilmoitus annettava viimeistään kohdekautta seuraavan helmikuun 28. päivänä. (604/2009, 25 §.)

Kausiveroilmoitus voidaan antaa sähköisesti käyttämällä jotain seuraavista palveluista: Verotili-palvelu, Tyvi-palvelu, Palkka.fi-palvelu, Ilmoitin.fi-palvelu. Kolme viimeksi mainittua säilyvät käytössä edelleen ja Verotili-palvelu otetaan käyttöön uutena vaihtoehtona. (Mattinen ym. 2010, 11.) Veroilmoittaminen tilitoimistoroolilla onnistuu vain 30.6.2010 asti. Samoin kausiveroilmoituksia voidaan antaa Tyvi- ja Ilmoitin.fi-palveluiden kautta vain 30.6.2010 asti. Muutoksesta on kerrottu lisää kappaleessa 3.7.1 Verotili-palvelun uudet roolit. (Verohallinto 2009b.)

3.6.1 Viivästyskorot ja hyvitysmaksut

Jos annetussa kausi-ilmoituksessa on puutteita tai sitä ei ole annettu ollenkaan, Verohallinto lähettää kehotuksen, jossa on mukana arvio maksettavan veron määrästä. Ellei kohdekauden veroa ilmoiteta määrättyssä ajassa, tulee maksettavaksi Verohallinnon määräämä myöhästymismaksu, joka lasketaan 20 % vuotuisen korkokannan mukaan. Myöhästymismaksu voi olla vähintään 5 euroa / myöhässä ilmoitettu verolaji, mutta kuitenkin korkeintaan 15 000 euroa / verolaji. (604/2009, 10 §.)

Esimerkki myöhästymismaksun määräytymisestä (Mattinen ym. 2010, 12–13.)

Kuukausimenettelyyn kuuluva verovelvollinen ilmoittaa maaliskuun 2010 arvonlisäverot (20 000 €) ja huhtikuun 2010 ”ei palkanmaksua” -tiedon myöhässä. Ilmoituksen olisi pitänyt saapua 12.5.2010, mutta sähköinen ilmoitus saapuu Verohallintoon vasta 27.5.2010. Myöhässä ilmoitetulle ”ei palkanmaksua” -tiedolle määrätään myöhästymismaksua 5 euroa. Myöhässä ilmoitetulle arvonlisäverolle määrätään myöhästymismaksua 164,38 euroa myöhästymisajalta 13.5.–27.5.2010. Myöhästymismaksu lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$$\frac{20 * 20\,000 \text{ euroa} * 15 \text{ päivää} = 164,38 \text{ euroa}}{100 * 365 \text{ päivää}}$$

Ellei kohdekaudella ole maksettavaa veroa, mutta lain mukaan kohdekaudelta annettava ilmoitus annetaan myöhässä, tulee kultakin myöhässä ilmoitetulta verolajilta maksaa myöhästymismaksua 5 euroa. Virheen sattuessa kausiveroilmoitusta voi korjata lisäilmoituksella. Lisäilmoitukseen merkitään vain muuttuvien erien summat kausiveroilmoituksen summiin nähden. Virheellisesti ilmoitetuille erille määrätään normaali myöhästymismaksu puuttuvan summan perusteella maksettavaksi. (604/2009, 10 §.)

Jos maksun myöhästyminen on johtunut verovelvollisesta riippumattomista syistä, voi Verohallinto jättää tapauskohtaisesti myöhästyismaksun perimättä. Joissain tapauksissa myöhästyismaksua voidaan huoventaa verovelvollisen hakemuksesta, jos periminen olisi kohtuutonta. Veronkorotusta ei määrätä enää maksettavaksi ilmoituksen myöhästyminen takia, vaan se määrätään harkinnan mukaan tapauskohtaisesti, esimerkiksi jos ilmoitus annetaan olennaisesti liian myöhään. (Mattinen ym. 2010, 13.)

Mahdolliset verotilille tulevat hyvitykset voidaan verovelvollisen pyynnöstä säilyttää tilillä myöhempien maksujen maksua varten. Verotilillä olevalle hyvitykselle maksetaan hyvityskorkoa, joka on kulloinkin korkolain 12 §:n mukainen viitekorko kahdella prosenttiyksiköllä vähennettynä. (604/2009, 31 §.) Hyvityksiä käytetään velvoitteiden suorittamiseen vanhentumispäivän mukaisesti, ellei hyvitys riitä kattamaan kaikkia erääntyviä velvoitteita. Jos samana päivänä erääntyy useampia velvoitteita, on laissa säädetty järjestys jonka mukaan verovelvoitteet suoritetaan. Järjestyksestä huolimatta suoritetaan aina ensiksi mahdolliset velvoitteelle lasketut viivästyskorot ja veronlisäykset. (604/2009, 20 §.)

Hyvitykset, joita verovelvollinen ei ole pyytänyt säilyttämään verotilillä, palautetaan takaisin verovelvolliselle jos niiden yhteismäärä on yli 20 euroa. Verotilillä olevat hyvitykset vanhenevat viiden vuoden kuluttua siitä, kun verotilillä on ollut viimeksi muita kuin hyvityskorkoon perustuvia tapahtumia. Vanheneminen katsotaan sen kalenterivuoden alusta, jota edeltävänä vuonna viisi vuotta tuli täyteen. (604/2009, 25 §, 29 §.)

Verotililaissa säädetään myös korkojen korjaamisesta velvoitteen tai hyvityksen muuttuessa. Tällainen muutos voi aiheutua oikaisuilmoituksen, Verohallinnon tekemän oikaisun tai muutoksenhaun seurauksena.

Esimerkki korkojen korjaaminen muutostilanteissa (Mattinen ym. 2010, 35.)

12.3. erääntyy 1 000 euron vero, joka tulee samana päivänä kokonaan suoritetuksi. 12.4. erääntyy 500 euron vero, joka jää suorittamatta. 20.4. verovelvollinen antaa maaliskuussa erääntyntä 1 000 euron veroa

koskevan oikaisuilmoituksen, jonka perusteella vero alenee 600 eurolla 400 euroon. Alentuneelle 600 eurolle lasketaan hyvityskorkoa 13.3.–20.4.

Oikaisu ei vaikuta maksamatta jääneestä 12.4. erääntyneestä 500 eurosta perittävään viivästyskorkoon, koska oikaisuilmoituksella ilmoitettu 600 euroa luetaan verovelvollisen hyväksi ilmoituksen saapumispäivänä eli 20.4. Määrä käytetään maksamatta olevan 500 euron suoritukseksi. Viivästyskorkoa 500 eurolle lasketaan kahdeksalta päivältä. (13.–20.4.)

3.6.2 Kausiveroilmoituksen täyttäminen

Aiempaan valvontailmoitukseen verrattuna työnantajasuoritustiedot on kausiveroilmoitukseen ryhmitelty eri tavalla. Ilmoituksessa ei ole enää kohtaa liikaa suoritettulle ennakonpidätyksen, sosiaaliturvamaksun tai lähdeveron vähentämiseksi. Muista oma-alotteisista veroista kausiveroilmoituksessa ilmoitetaan veron tunnus, kohdekausi ja -vuosi, ilmoitusjakso sekä maksettavan veron määrä. Kausiveroilmoittamisen piirin on tullut uusia ilmoitettavia veroja. (Mattinen ym. 2010, 15.)

Toisesta EU-maasta ostettava palvelu laskutetaan ilman arvonlisäveroa ja ostaja tilittää arvonlisäveron. Edellä mainitut käännetyn verovelvollisuuden piiriin kuuluvat palveluostot EU-maista ja niistä suoritettava arvonlisävero ilmoitetaan kausiveroilmoituksessa siihen varatulla omalla paikalla. Kausiveroilmoituksessa kohdassa veroton liikevaihto ilmoitetaan 0-verokannan alainen myynti, esimerkiksi tavaran myynti EU:n ulkopuolelle. Uusi kohta kausiveroilmoituksessa on muu arvonlisäveroton liikevaihto. Siinä ilmoitetaan Suomessa tapahtuvan arvonlisäverotuksen ulkopuolelle jäävä veroton myynti, johon liittyviin ostoihin sisältyvät arvonlisäverot eivät ole vähennyskelpoisia. Yksityiskohtaiset kausiveroilmoituksen täyttöohjeet löytyvät Verohallinnon Internet-sivuilta. (Mattinen ym. 2010, 17–18.)

3.7 Verotili-palvelun käyttäminen

Verotili-palveluun voidaan kirjautua joko pankkitunnuksilla, HST-kortilla tai Katso-tunnisteella. Pankkitunnuksia ja HST-korttia voivat käyttää esimerkiksi yksityinen elinkeinonharjoittaja, kotitaloustyönantaja tai alkutuottaja. Katso-tunnistetta käyttävät yritykset ja yhteisöt sekä heidän puolesta toimivat tilitoimistot. (Mattinen ym. 2010, 36–37.)

3.7.1 Verotili-palvelun uudet roolit

Verotiliä varten on Katso-järjestelmään avattu uusia rooleja. Katso-järjestelmän verotili-roolissa voi antaa kausiveroilmoituksen tai katsella verotilin tapahtumia. Kaikki kausiveroilmoituksella ilmoitettavat verot voidaan ilmoittaa kausiveroilmoittaja-roolissa. Tilinhoitajayhteisö-roolissa tilinhoitajayhteisö voi ilmoittaa yrityksen puolesta oma-aloitteisia veroja. Lisäksi käytössä ovat jo aiemmin olleet arvonlisävero-rooli ja työnantajasuoritus-rooli, jotka oikeuttavat nimensä mukaisien verojen ilmoittamiseen. Nämä roolit edellyttävät kuitenkin vahvaa OTP-tunnistautumista. (Mattinen ym. 2010, 36–37.)

Valtuutusmenettelyn avulla Katso-järjestelmässä voidaan hoitaa asioita jonkun toisen puolesta. Esimerkiksi tilitoimiston edustajalla on oikeus toimia asiakkaana olevan yrityksen puolesta, kun yrityksen nimenkirjoitusoikeuden omaava henkilö perustaa Katso-tunnisteen ja valtuuttaa tilitoimiston toimimaan heidän puolestaan. (Mattinen ym. 2010, 36–37.)

Jo edellisessä kappaleessa mainitusta tilitoimistomenettelystä luovutaan 30.6.2010, jolloin sähköisen asioinnin valtakirja korvaa tämän menettelyn. Sähköisen asioinnin valtakirjaa käytetään silloin kun päämiehellä ei ole Katso-tunnistetta käytössä. Sähköisen asioinnin valtakirjaan lisätään jokin Katso-palveluun määritelty rooli, jonka päämiehen nimenkirjoitusoikeuden omaava edustaja tarkastaa ja hyväksyy. (Mattinen ym. 2010, 36–37.)

3.7.2 Käytännön muutoksia tilitoimistoissa

Tilitoimistot, jotka ovat käyttäneet tilitoimistovaltuutusta, voivat hankkia vahvemman valtuutuksen eli sähköisen asioinnin valtakirjan lähettämällä asiakasyrityksiensä tiedot taulukossa Katso-palveluun vahvemman valtuutuksen hakemiseksi. Tämän jälkeen asiakasyritykselle menee verottajan linkki, jonka se voi hyväksyä pankkitunnuksilla. Jos tilitoimistolla on käytössä asiakkaalta Katso-tunnisteella saatu valtuutus, ei sitä voi muuttaa edellä mainitulla tavalla. Jos kyseinen asiakas haluaa tilitoimistonsa käyttävän asiakkaan puolesta uusia kausiveroilmoittaja- ja verotili-rooleja on asiakkaan annettava uusi valtuutus. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2009b.)

3.8 Pidennetty ilmoitus- ja maksuajanjakso

Verotilijärjestelmän myötä on otettu käyttöön pidempi ilmoitus- ja maksujakso pienyrittäjille. Pienyrittäjä määrittää kirjanpitolain mukaisen liikevaihdon tai sitä vastaavan tuoton perusteella. Pidennetty ilmoitus- ja maksujakso on joko kalenterivuosi tai neljänneskalenterivuosi. (Mattinen ym. 2010, 19–21.)

Jos yrityksen liikevaihto kalenterivuoden aikana on enintään 50 000 euroa, se voi ilmoittaa veronsa kolmen kuukauden jaksoissa. Tällöin kausiveroilmoitus annetaan ja verot maksetaan viimeistään kauden päättymistä seuraavan toisen kuukauden 12. päivänä. Paperi-ilmoituksena annettaessa päivä on kuukauden 7. päivä. Jos arvonlisäverovelvollisen yrityksen liikevaihto on kalenterivuoden aikana enintään 25 000 euroa, ilmoitus- ja maksujakso voi olla kalenterivuoden mittainen. Arvonlisäverovelvolliset, jotka käyttävät vuosimenettelyä, antavat ilmoituksen aina 28. helmikuuta. (Mattinen ym. 2010, 19–21.)

Pidennetyn ilmoitus- ja maksujakson käyttäminen on vapaaehtoista ja se vaatii yritykseltä erillisen hakemuksen, johon Verohallinto antaa päätöksen. Valinta on kuitenkin sitova kolmeksi kalenterivuodeksi eteenpäin. Yrityksen kuuluu ilmoittaa Verohallinnolle jos kuluvan tai seuraavan kalenterivuoden liikevaihto ylittää sallitun liikevaihtorajan ja tämän perusteella Verohallinnolta tulee päätös lyhyempään

ilmoitus- ja maksujaksoon siirtymisestä. Verohallinto voi myös oma-aloitteisella päätöksellä siirtää yrityksen lyhyempään ilmoitus- ja maksujaksoon. (Mattinen ym. 2010, 19–21.)

3.8.1 Pidennettyyn ilmoitus- ja maksuajanjaksoon kuuluvat verot

Pidennetty kolmen kuukauden ilmoitus- ja maksukausi koskee vain arvonlisäveroa, ennakonpidätyksiä, työnantajan sosiaaliturvamaksuja ja lähdeveroja. Pidennettyyn kauteen ei lueta arpajaisveroa tai vakuutusmaksuveroa. Tämä menettely edellyttää, että yritys on rekisteröitynyt arvonlisäverovelvolliseksi tai säännölliseksi työnantajaksi, joten satunnaisesti palkkaa maksava ei voi ilmoittaa verojaan pidennetyn ilmoitus- ja maksujakson mukaan. (Mattinen ym. 2010, 19–21.)

Vuoden mittaista ilmoitus- ja maksujaksoa voi käyttää ainoastaan arvonlisäveron maksamiseen, joten muut oma-aloitteiset verot täytyy ilmoittaa ja maksaa enintään kolmen kuukauden jaksoissa (Mattinen ym. 2010, 19–21).

3.8.2 Pidennetty ilmoitus- ja maksuajanjakso tilitoimiston näkökulmasta

Pidennettyyn ilmoitus- ja maksujaksoon siirtyminen aiheuttaa muutoksia myös tilitoimistojen näkökulmasta katsottuna. Pidennettyyn ilmoitusjaksoon siirtyminen aiheuttaa kerralla tilitettävien summien kasvamisen ja saattaa näin ollen aiheuttaa verovelvolliselle myös maksuongelmia. Pidennetyt maksujaksot voivat olla järkeviä hyvin satunnaista toimintaa harjoittaville. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2009c.)

Tilitoimisto hoitaa melko poikkeuksetta verovelvollisen verovelvollisuuteen liittyvät muutospaperit, joten tilitoimistojen kannattaa muokata toimeksiantosopimusta siten, että asiakkaan on huolehdittava liikevaihdon muutosten ilmoittamisesta tilitoimistolle. Tilitoimistoilla työt voivat helposti kasaantua yleistä eräpäivää edeltäviin päiviin. Pahin ruuhka voi syntyä tammi-helmikuussa, jolloin muitakin kirjanpitoitöitä on paljon. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2009c.)

3.9 Maksaminen

Verojen maksettava määrä saadaan laskemalla yhteen kausiveroilmoituksella ilmoitettavien verojen määrä ja vähentämällä siitä palautukseen oikeuttavien verojen osuus. Maksettavan veron määrästä voi vähentää kausiveroilmoitukselle mahdollisesti kirjatun negatiivisen arvonlisäveron tai muun palautukseen oikeuttavan veron. Jos hyvitetävän veron määrä hylätään, siitä annetaan erillinen päätös ja näin ollen maksettavalta määrältä joutuu maksamaan viivästyskorkoa, joka lasketaan alkuperäisestä eräpäivästä maksupäivään saakka. (Mattinen ym. 2010, 22.)

Verotilimaksuja maksettaessa on käytettävä verotili-viitenumeroa, jonka avulla maksu ohjautuu oikean verovelvollisen verotilille. Veron voi maksaa verotilille halutessaan jo ennen eräpäivää, jolloin verolle maksetaan hyvityskorkoa. Verovelvollinen ei voi itse päättää suorituksen kohdentamisesta, eli siitä minkä veron maksuun suoritus käytetään. (Mattinen ym. 2010, 22–23.)

Maksu kohdistetaan ikäjärjestyksessä vanhenemispäivän ja eräpäivän mukaisesti. Jos useat velvoitteet erääntyvät samana päivänä, etusijalla ovat usealle veronsaajalle jaettavat verot eli esimerkiksi kunnille ja seurakunnille menevät ennakonpidätykset. Seuraavana tulevat yhden veronsaajan verot, joihin kuuluu esimerkiksi sosiaaliturvamaksut ja viimeisenä ovat yksin valtiolle menevät verot kuten arvonlisävero. Tarkka maksujärjestys on säädetty verotililaissa. Maksu käytetään aina ensin viivästyskoroille ja vasta tämän jälkeen veroille. Maksuvirheen sattuessa tulee ottaa yhteyttä Verohallinnon ylläpitämään verotilin neuvontanumeroon. Tällainen virhe voi olla esimerkiksi maksu ilman viitenumeroa tai maksu väärällä viitteellä. (Mattinen ym. 2010, 23.)

3.10 Verotiliuudistuksen vaikutus kirjanpitoon

Verotilimenettelyyn siirtyminen tiukentaa kirjanpidon aikataulua kuukausittain annetun kausi-ilmoituksen osalta. Tämä näkyy etenkin silloin, jos haluaa antaa

ilmoituksen paperisena, koska tällöin edellytetään, että sen pitää olla perillä jo kuukauden 7. päivänä. (Mattinen ym. 2010, 38.)

Tilinpäätöksessä erillisinä lyhytaikaisina velkoina eritellään edelleen arvonlisävero-, ennakonpidätys- ja sosiaaliturvamaksuvelka, joten näiden osalta esittämistapa ei muutu aiemmasta tavasta. Muutos tapahtuu arvonlisäverosaatava-erään, koska sitä ei enää siirretä vähennettäväksi seuraavan kuukausien arvonlisäverosta, eikä näin ollen erillisiä palautushakemuksia tehdä. (Mattinen ym. 2010, 38.)

Yrityksen toiminnasta ja käytössä olevasta kirjanpitojärjestelmästä riippuen kausiveroilmoituksen tekemiseen tarvittavat tiedot saattavat edellyttää uusien kirjanpitotilien ja alv-ohjauskoodien avaamista (Mattinen ym. 2010, 38).

Toisesta EU-valtiosta ostettujen palveluiden arvonlisäverotus muuttuu. Pääsääntöisesti sovelletaan käännettyä verovelvollisuutta, jolloin ostaja tilittää arvonlisäveron. Tämä johtuu EU:n arvonlisäverodirektiivien mukaisten palvelujen myyntimaasäännösten sisällyttämisestä Suomen lainsäädäntöön tämän vuoden alusta lähtien. Uusien säännösten mukaan kausiveroilmoituksella on erikseen ilmoitettava palvelujen myynti ja osto muista EU-maista sekä arvonlisäveron määrä palveluostoista muista EU-maista. Nämä aiheuttavat tietysti muutoksia myös yrityksen tilikarttaan. (Mattinen ym. 2010, 38–39.)

Kausiveroilmoituksella ei kuitenkaan ilmoiteta toisesta EU-maasta ostettuja majoituspalveluja, henkilökuljetuksia, ravintolapalveluja tai lyhytaikaista auton vuokrausta. Nämä jäävät käännetyn verovelvollisuuden ulkopuolelle ja siten ne on pidettävä myös kirjanpidossa erillään muista EU-maiden ostoista. Käännetyn verovelvollisuuden piiriin kuuluvat palveluostot EU-maiden ulkopuolelta ilmoitetaan jatkossakin kausiveroilmoituksella. Veroihin kotimaan myynnistä kirjataan palveluista suoritettava vero ja kohdekuukauden vähennettäviin veroihin taas ostovähennys. EU:n ulkopuolelta ostetut palvelut on suositeltavaa pitää kirjanpidossa erillään EU:n sisäisistä palveluista erilaisen arvonlisäverokäsittelyn vuoksi. (Mattinen ym. 2010, 38–39.)

4 KIRJANPITOKIRJAUKSET ENNEN JA JÄLKEEN UUDISTUKSEN

Verotiliuudistus vaikuttaa myös verotililakiin sisällytettyjen verojen ja maksujen kirjanpitokirjauksiin. Ennen lain voimaantuloa on ollut käytäntönä kirjata jokainen käsiteltävä vero tai maksu omalle tililleen (Tomperi 2007, 15). Verotililain voimaantulon myötä kirjanpitoon voi kuitenkin avata uuden verotililakia koskevia veroja ja maksuja käsittelevän Verotilitapahtumat-tilin (Suomen Taloushallintoliitto ry 2009d).

Tässä kappaleessa käymme läpi, mitä muutoksia verotiliuudistus aiheuttaa verotililakiin sisällytettyjen verojen ja maksujen kirjanpitokirjauksiin. Käsittelemme kirjanpitokäytäntöjä ennen ja jälkeen uudistuksen. Annamme myös esimerkkejä verojen ja maksujen kirjaamisesta.

Opinnäytetyömme tavoitteena oli myös selvittää, mitä muutoksia käytännössä verotiliuudistus on aiheuttanut tilitoimistoille ja tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille sekä verrata näitä muutoksia aikaisempiin käytäntöihin. Tässä luvussa käymme läpi, millaisia muutoksia uudistus toisi tilitoimiston käytäntöihin, jos se ottaisi Verotilitapahtumat-tilin käyttöönsä.

4.1 Kirjanpitokirjausten peruseriaatteet

Kirjanpitotilit saavat nimensä niissä käsiteltävien asioiden mukaisesti. Esimerkiksi pankkitilillä seurataan rahojen määrää sekä niiden lisäyksiä ja vähennyksiä. Vastaavasti Ostojen alv -tilillä seurataan ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen muutoksia. (Tomperi 2007, 15, 18.)

Kaikki liiketapahtumat kirjataan tiettyjä periaatteita eli kirjaussääntöjä käyttäen. Kirjanpidossa käytettävät tilit jaetaan tiliryhmiin niiden liiketapahtumatyyppien mukaisesti. Tiliryhmiä ovat rahoitustilit, menotilit, tulotilit sekä tilinpäätöstilit. (Tomperi 2007, 18.) Opinnäytetyömme kannalta ei ole olennaista esitellä kaikkien

tiliryhmien kirjaussääntöjä. Sen sijaan keskitymme käsittelemään kirjaussäännöt niistä tiliryhmistä, joille verotililakiin sisällytetyt verot ja maksut kuuluvat.

Arvonlisäveroon liittyvät tilit, Ostojen alv (vähennettävä alv) sekä Myyntien alv (suoritettava alv), kuuluvat rahoitustilit-tiliryhmään (Tomperi 2007, 18). Ostojen alv -tili on saatavatili, koska ostaja saa vähentää ostohintaan sisältyvän arvonlisäveron omassa verotuksessaan jos ostaja itse on arvonlisäverovelvollinen. Myyntien alv -tili on puolestaan velka- eli pääomatili, koska arvonlisäverollisesta myynnistä syntyy valtiolle tilitettävää velkaa. (Tomperi 2007, 54–55.) Ennakkonpidätysten Ennakkonpidätysvelat-tili samoin kuin työnantajan sosiaaliturvamaksujen Sosiaaliturvamaksuvelat-tili ovat myös rahoitustilejä. Nimiensä mukaisesti ne ovat siis velka- eli pääomatilejä. (Tomperi 2007, 18.)

Raha- ja saatavatileille sekä menotileille tapahtumat kirjataan siten, että niiden lisäykset kirjataan debet-puolelle ja vastaavasti vähennykset sekä menotileillä menojen siirrot kredit-puolelle. Jäännökset edelliseltä tilikaudelta ovat debet-puolella ja jäännökset tilikauden lopussa ovat vastaavasti kredit-puolella. (Tomperi 2007, 18, 23.)

Pääomatileillä, samoin kuin tulotileillä, kirjaukset tehdään siten, että pääomien sekä tulojen vähennykset ja tulojen siirrot kirjataan debet-puolelle. Pääomien ja tulojen lisäykset kirjataan kredit-puolelle. Pääomatileillä alkusaldot ovat kredit-puolella ja vastaavasti niiden loppusaldot ovat debet-puolella. (Tomperi 2007, 20, 26.)

Kirjanpitolain mukaisen kahdenkertaisen kirjanpidon periaatteeseen kuuluu, että kirjanpidossa liiketapahtumat kirjataan aina kahdelle eri tilille. Kirjaukset tehdään toisen tilin debet-puolelle ja toisen tilin kredit-puolelle. (1336/1997, 2 §.)

Kun kirjataan menoa, vastakirjaus tulee yleensä jonkin rahoitustilin kredit-puolelle. Menon syntyminen aiheuttaa tavallisesti velan lisääntymisen tai rahan vähenemisen, joka kirjataan asianomaisen tilin kredit-puolelle. Tästä johtuen kirjaus menotilille tulee debet-puolelle. (Tomperi 2007, 23.)

4.2 Verojen ja maksujen kirjanpitokirjaukset ennen verotiliuudistusta

Seuraavaksi käsittelemme verotililakiin sisällytettyjen verojen ja maksujen kirjanpitokäytäntöjä. Kappaleiden loppuissa esittelemme myös esimerkkejä kirjanpitokirjauksista havainnollistaaksemme asiaa. Käsittelemme tässä yhteydessä tilitoimistojen kannalta olennaisten erien eli arvonlisäveron, ennakonpidätyksen sekä työnantajan sosiaaliturvamaksun käsittelemistä kirjanpidossa sekä niiden kirjanpitokirjauksia.

4.2.1 Arvonlisäveron kirjaaminen

Kirjanpitolautakunnan antaman yleisohjeen arvonlisäveron kirjaamisesta mukaan vähennettävä ja suoritettava arvonlisävero voidaan kirjata kolmella eri tavalla, joko netto- tai bruttokirjausta tai niiden yhdistelmää käyttäen. Kirjaustavalla ei ole vaikutusta tuloslaskelmassa olevien tuottojen ja kulujen määrään. (Kirjanpitolautakunta 2008.)

Nettokirjauksen mukaan myynnit kirjataan pääkirjanpitoon tulotileille ja ostot menotileille nettomääräisinä ilman niihin kuuluvia suoritettavia ja vähennettäviä arvonlisäveroja. Näin meneteltäessä, kirjataan arvonlisävero samalla arvonlisäverovelaksi tai -saamiseksi. Nettokirjauksessa arvonlisäveroa ei käsitellä hankintamenoa tai myyntituloa vähentävänä oikaisueränä vaan rahoitustapahtumana. (Kirjanpitolautakunta 2008.)

Toinen tapa arvonlisäveron kirjaamiseen kirjanpidossa on käyttää bruttokirjausta. Sen mukaan tavaroiden ja palvelujen myyntitulot ja ostomenot tulee kirjata pääkirjanpitoon bruttomääräisinä ilman, että vähennetään arvonlisäveroa. Suoritettava arvonlisävero kirjataan tulonsiirtona arvonlisäverovelaksi ja vastaavasti vähennettävä arvonlisävero menonsiirtona arvonlisäverosaamiseksi kuukausikohtaisesti. Siirtokirjaukset voi tehdä kuukausikohtaisesti tai vastaavalla tavalla jaksotettuna. Kun lasketaan liikevaihtoa, vähennetään arvonlisävero myyntituloista myynnin oikaisueriin kuuluvana tulonsiirtona. Vähennettävä arvonlisävero on puolestaan ostomenoja

oikaiseva erä. Tilikohtaisessa tuloslaskelmassa ja taseessa oikaisueriä ei käsitellä omina erinään, vaan ne käsitellään samassa tiliryhmässä niiden perusteena olevien suoritettavan tai vähennettävän arvonlisäveron sisältävien liiketapahtumien kanssa. (Kirjanpitolautakunta 2008.)

Suoritettavan ja vähennettävän arvonlisäveron kirjanpitotilien bruttosaldoja käsitellään omilla tileillään pääkirjanpidossa. Kuukausittain tilitettävä arvonlisävero on suoritettavan ja vähennettävän arvonlisäveron erotus. Edellä mainitut erät eivät ole itsenäisiä ja erillisiä saatava- tai velkaeriä, vaan niiden nettovaikutus muodostaa tilitettävän arvonlisäveron, jota käsitellään taseessa yhtenä eränä. (Kirjanpitolautakunta 2008.)

Arvonlisäveroa kirjattaessa voidaan myös käyttää netto- ja bruttokirjausten yhdistelmää. Esimerkiksi myynnit ja ostot voidaan kirjata nettomääräisesti tapahtumakohtaisesti, samalla kun näihin tuloihin ja menoihin liittyvien alennusten sekä muiden oikaisuerien sisältämä suoritettava tai vähennettävä arvonlisävero kirjataan bruttomenettelyllä korkeintaan kuukausikohtaisesti. (Kirjanpitolautakunta 2008.)

Seuraavaksi havainnollistamme edellä käsittelemiämme eri kirjauskäytäntöjä esimerkkien avulla. Esimerkkeinä on myynti- ja ostotapahtumat ja niiden kolme eri mahdollisuutta kirjata ne kirjanpidossa.

Taulukko 1. *Myynnin arvonlisän kirjaaminen kirjanpidossa: nettokirjaus (Kirjanpitolautakunta 2008).*

Myyntilasku: veroton hinta 10 000,00 + arvonlisävero 2 200,00 =
12 200,00

	Myynnit 22 %	Suoritettava alv	Pankki
	10 000,00	2 200,00	12 200,00
Saldo		2 200,00	12 200,00
Liikevaihto täältä osin	10 000,00		

Taulukko 2. *Myynnin arvonlisän kirjaaminen kirjanpidossa: tapahtumakohtainen bruttokirjaus, joka oikaistaan kirjausjakson lopussa vastaamaan nettokirjausta (Kirjanpitolausunto 2008).*

	Myynnit 22 %	Suoritettava alv	Pankki
	12 200,00		12 200,00
Alv- kirjaus	2 200,00	2 200,00	
Liikevaihto täältä osin	10 000,00		

Taulukko 3. *Myynnin arvonlisän kirjaaminen kirjanpidossa: bruttokirjaus, jossa veron määrä käsitellään oikaisueränä omalla tilillään eli tulonsiirtona (Kirjanpitolausunto 2008).*

	Myynnit 22 %	Pankki
	12 200,00	12 200,00
Yhteensä	12 200,00	12 200,00
	Myyntien alv	Suoritettava alv
Alv- kirjaus	2 200,00	2 200,00

Liikevaihdoksi täältä osin muodostuu: $12\,200,00 - 2\,200,00 = 10\,000,00$

Taulukko 4. *Oston arvonlisäveron kirjaaminen kirjanpidossa: nettokirjaus (Kirjanpitolausakunta 2008).*

Ostolasku/vaihto-omaisuus: veroton hinta 4 800,00 + arvonlisävero 1 056,00 = 5 856,00

	Raaka-aineet 22 %	Vähennettävä alv	Pankki
	4 800,00	1 056,00	5 856,00
Yhteensä	4 800,00	1 056,00	5 856,00

Taulukko 5. *Oston arvonlisäveron kirjaaminen kirjanpidossa: tapahtumakohtainen bruttokirjaus, joka oikaistaan kirjausjakson lopussa vastaamaan nettokirjausta (Kirjanpitolausakunta 2008).*

	Raaka-aineet 22 %	Vähennettävä alv	Pankki
	5 856,00		5 856,00
Alv-kirjaus	1 056,00	1 056,00	
Saldo	4 800,00	1 056,00	5 856,00

Taulukko 6. *Oston arvonlisäveron kirjaaminen kirjanpidossa: bruttokirjaus, jossa veron määrä käsitellään oikaisueränä (Kirjanpitolausakunta 2008).*

	Raaka-aineet 22 %	Pankki
	5 856,00	5 856,00
Yhteensä	5 856,00	5 856,00

	Hankintojen alv	Vähennettävä alv
Alv-kirjaus	1 056,00	1 056,00

Taulukko 7. *Tilitettävän arvonlisäveron kirjaaminen kirjanpidossa.*

Edellisten taulukoiden esimerkkien mukaisesti myynnin arvonlisävero 2 200,00 ja ostojen arvonlisävero 1 056,00

	Suoritettava alv	Vähennettävä alv	Tilitettävä alv
(Alv- kirjaus)	(2 200,00)	(1 056,00)	
Alv-tilien päättäminen	2 200,00	1 056,00	2 200,00
Alv:n maksu			1 144,00

4.2.2 Ennakonpidätyksen kirjaaminen

Ennakonpidätysvelat-tili on rahoitustili, tarkemmin jaoteltuna velka- eli pääomatili. Sen lisäysten ja vähennysten kirjaamiset tehdään siten kuin on kerrottu jo edellä kohdassa 4.1 Kirjanpitokirjausten peruseriaatteet, joten emme käy niitä tässä enää uudestaan läpi.

Palkkaa maksettaessa palkkameno kirjataan Palkat-tilin debet-puolelle menotilien kirjaussääntöjen mukaisesti. Työntekijälle maksetaan rahapalkasta summa, josta on vähennetty ennakonpidätys, sosiaaliturvamaksu ja sosiaalivakuutusmaksut. Bruttopalkasta tehtävät vähennykset kirjataan omille tileilleen palkkaa vähentävästi eli kredit-puolelle. (Tomperi 2007, 87–93.)

Seuraavana esittelemme yksinkertaistetun esimerkin havainnollistamaan ennakonpidätyksen kirjaamista kirjanpidossa. Työnantajan sosiaaliturvamaksua emme käsittele tässä yhteydessä, vaan käsittelemme sen seuraavassa kappaleessa 4.2.3 Työnantajan sosiaaliturvamaksun kirjaaminen.

Taulukko 8. *Ennakonpidätyksen kirjaaminen kirjanpidossa (Tomperi 2007, 93).*

Tilapäispalkkio 5 000,00, jolloin sosiaalivakuutusmaksuja ei oteta huomioon, ennakonpidätys 40 %

	Kokouspalkkiot	Ennakonpidätysvelat	Pankki
Maksu	5 000,00	2 000,00	3 000,00

4.2.3 Työnantajan sosiaaliturvamaksun kirjaaminen

Työnantajan sosiaaliturvamaksu kirjataan samalla periaatteella kuin edellä esitetty ennakonpidätys. Sosiaaliturvamaksu kirjataan omalle tililleen Sosiaaliturvamaksut menojen lisäyksenä eli debet-puolelle ja vastakirjaus tehdään Sosiaaliturvamaksuvelat-tilille lisäyksenä eli kredit-puolelle. (Tomperi 2007, 90, 93.)

Työnantajan sosiaaliturvamaksu maksetaan samalla kun ennakonpidätykset eli palkanmaksua seuraavan kuukauden 10. päivään mennessä veroviraston tilille (Tomperi 2007, 90).

Seuraavana on esimerkki työnantajan sosiaaliturvamaksun kirjaamisesta kirjanpidossa. Esimerkissä on myös kirjaus sen tilittämisestä ennakonpidätyksen kanssa.

Taulukko 9. *Työnantajan sosiaaliturvamaksun kirjaaminen kirjanpidossa (Tomperi 2007, 93).*

Jatketaan edellisen taulukon esimerkkiä lisäämällä siihen sosiaaliturvamaksun kirjaaminen. Lisäksi kirjataan ennakonpidätysvelan ja sosiaaliturvamaksuvelan tilittäminen verovirastolle. Työnantajan sosiaaliturvamaksu 2,23 % (Verohallinto 2010).

	Kokouspalkkiot	Ennakonpidätysvelat	Pankki
Maksu	5 000,00		2 000,00
Tilitys		2 000,00	3 000,00
			2 111,50
	Sosiaaliturvamaksut	Sosiaaliturvamaksuvelat	
Sosiaali- turva- maksu	111,50		111,50
Tilitys		111,50	

4.3 Kirjanpitokirjaukset verotiliuudistuksen jälkeen

Taloushallintoliiton suosituksen mukaan kirjanpitoon kannattaa avata kokonaan uusi Verotilitapahtumat-tili.

Kun kausiveroilmoitus annetaan, tilitettävä arvonlisävero ja työnantajasuoritukset kirjataan Verotilitapahtumat-tilin kredit-puolelle ja kirjataan pois Arvonlisäverovelka-, Ennakonpidätysvelka- ja Sotumaksuvelkatileiltä. Verojen maksu kirjataan maksupäivänä pankkitililtä Verotilitapahtumat-tilin debet-puolelle. Saldo on tämän jälkeen nolla, jos velvoitteet on hoidettu ajallaan. (Suomen Taloushallintoliitto ry 2009d.)

Jos Verotilitapahtumat-tilille kirjataan hyvityskorot ja viivästysseuraamukset, vastatileinä on Hyvityskorot- ja Viivästysseuraamukset-tilit. Näitä ei tietenkään tarvita, jos yritys maksaa velvoitteet aina ajallaan. Näihin Taloushallintoliiton suosituksiin kirjanpidon osalta viitataan myös Verohallinnon tekemässä verotiliohjeistuksessa. (Mattinen ym. 2010, 39.)

5 TOIMIALATIETOA TILITOIMISTOISTA

Tässä luvussa käsittelemme taloushallintoalasta tarkemmin kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluja tarjoavia tilitoimistoja. Käymme ensin läpi yleisesti taloushallintoalan rakennetta ja sen kehitystä. Sen jälkeen kerromme alalla työskentelevästä henkilöstöstä ja sen kehityssuunnista sekä perehdymme alan taloudelliseen rakenteeseen ja sen muutoksiin.

Luvun ulkopuolelle jäävät taloushallintoalan alaluokista tilintarkastuspalvelut sekä muut laskentatoimen palvelut. Opinnäytetyömme käsittelee osin kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluja tarjoavia tilitoimistoja ja niiden käytäntöjä, joten katsoimme parhaaksi keskittyä vain siihen taloushallintoalan alaluokkaan. (Metsä-Tokila 2008, 9.)

5.1 Tilitoimistojen perustehtävät

Tilitoimistojen perustehtäviä ovat laskentatoimi ja muun muassa verotukseen liittyvät neuvonta- ja palvelutehtävät. Suurimmat tilitoimistot tarjoavat hyvin laajasti eri laskentatoimen palveluja. Asiakas voi saada palveluja kirjanpidon, tilinpäätöksen, osto- ja myyntireskontrien, palkanlaskennan, maksuliikenteen sekä laskutuksen hoidosta. Tilitoimistot antavat myös veroneuvontaa asiakkailleen. Osalla yrityksistä on myös taloushallinnon konsultointipalveluja muun muassa liittyen yritysjärjestelyihin. (Metsä-Tokila 2008, 32.)

On myös tilitoimistoja, jotka ovat erikoistuneet toimialakohtaisesti. Näissä toimistoissa palveluja on viety yksityiskohtaisemmalle tasolle kuin perustehtäviä tarjoavien toimistojen palvelut. Erikoistunut tilitoimisto voi tarjota esimerkiksi tuoteryhmäkohtaisia kannattavuuslaskelmia yritysasiakkaalleen, tai jopa asiakkaille räätälöityjä atk-ohjelmia. Verottajaa varten tehdyistä laskelmista painopistettä on siirretty johdon laskentatoimen kehittämiseen. Sisäisen laskennan kehittämiseksi on

tullut apuvälineitä kuten Balanced Score Card, johon on myös tullut uusia osa-alueita kuten henkilöstötilinpäätös. (Metsä-Tokila 2008, 32.)

Toisin kuin tilintarkastustoiminta, tilitoimistotoiminta ei ole Suomessa varsinaisesti auktorisoitua. Kuka tahansa voi siis Suomessa perustaa tilitoimiston. Tilitoimistoalalla on kuitenkin olemassa vapaaehtoinen auktorisointijärjestelmä, tilintarkastustutkintojen tyyppinen laskentatoimen ja kirjanpidon tutkinto KLT-tutkinto. (Metsä-Tokila 2008, 32.)

5.2 Toimialan rakenne ja kehitys

Taloushallintoala jakautuu kahteen pääryhmään: tilitoimistoihin ja tilintarkastustoimistoihin. Toimiala on aiemmin keskittynyt pääasiassa lakisääteisten asioiden hoitamiseen. Ala on kehittynyt ja muuttunut vuosien aikana nopeasti. Yritysten tarjoamat palvelut ovat monipuolistuneet ja muuttuneet enemmän neuvontapalveluiksi, jotka tukevat asiakasyritysten liikkeenjohtoa. Rutiinipalvelut ovat siirtymässä nykyään osin tietotekniikan avulla tehtäviksi. Taloushallinto on kuitenkin yksi tärkeä osa talouden kokonaisuutta, ja se tulee tulevaisuudessakin jatkamaan kasvuaan. (Metsä-Tokila 2008, 7.)

Taloushallintoala jakautuu neljään eri alatoimialaan: laskentatoimeen, kirjanpitoon, tilintarkastukseen ja veroneuvontaan. Alalla on kolme alaluokkaa. Ensimmäinen alaluokka on kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelut, johon kuuluu kirjanpidon ja tilinpäätöksen laadinta asiakkaan laskuun, palkanlaskenta, reskontrien ja liikevaihtoverolaskelmien laadinta, jos se on osa palvelua. Luokkaan ei kuulu kiinteistöhuoltoyhtiöiden kirjanpitopalvelu, vaan se kuuluu toimialaluokkaan isännöinti ja kiinteistönhoito. Toinen alaluokka on tilintarkastuspalvelut. Tähän luokkaan kuuluu tilintarkastus eli kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tarkastaminen sekä tilinpäätöksen vahvistaminen asiakkaan laskuun. Kolmas taloushallintoalan alaluokka on muut laskentatoimen palvelut. Tähän luokkaan kuuluu luonnollisten henkilöiden ja yritysten tulo- ja varallisuusveroilmoituksen laadinta, verotukseen liittyvä neuvonta asiakkaan laskuun sekä asiakkaan edustaminen muissa kuin oikeudellisissa asioissa veroviranomaisen luona. Luokkaan eivät kuulu

laskentajärjestelmien ja muiden taloushallintojärjestelmien suunnittelu, laskujen perintä eikä luottotietopalvelu. (Metsä-Tokila 2008, 3, 9.)

Taloushallinnon palvelujen toimipaikkoja oli 4 781 vuonna 2008. Ne jakautuvat alatoimialojen kesken siten, että kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluilla oli 4 237 toimipaikkaa (88,6 %), tilintarkastuspalveluilla 491 toimipaikkaa (10,3 %) ja muilla laskentatoimen palveluilla 53 toimipaikkaa (1,1 %). (Metsä-Tokila 2008, 14.)

Taloushallinnon palvelujen toimipaikkojen määrä on kasvanut 324 toimipaikalla vuosina 2002–2006. Toimipaikkojen määrän kasvu on ollut 2000-luvulla maltillisempaa kuin 1990-luvulla. Kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelujen toimipaikkojen määrä kasvoi tuona aikana 308 toimipaikalla, mikä tarkoitti vajaan kahdeksan prosentin kasvua. Alan kasvu on ollut hyvin tasaista vuosina 2002–2006. (Metsä-Tokila 2008, 17.)

Vuoden 2008 ensimmäisellä neljänneksellä perustettiin 109 kirjanpito- ja tilinpäätösyriytystä ja toisena vuosineljänneksenä yrityksiä perustettiin 56. Alan uusien yritysten määrä suhteessa kaikkiin taloushallinnon palveluyrityksiin on pienempi kuin kaikilla toimialoilla keskimäärin. Vastaavasti myös lopettaneiden yritysten määrä on yleistä tasoa pienempi. Nämä kertovat muun muassa siitä, että taloushallintoala on monia muita aloja vakiintuneempi. (Metsä-Tokila 2008, 20.)

Viime vuosina taloushallintoala on muuttunut siten, että sekä tilitoimistot että tilintarkastustoimistot tarjoavat yrityksille monia muitakin kuin edellä esitettyihin palveluihin sisältyviä palveluja. Osaltaan tilitoimistojen ja tilintarkastustoimistojen tarjoamat palvelut ovat myös sekoittuneet keskenään. Jotkut tilitoimistot ovat muuttaneet toimintaansa myös entistä enemmän neuvonantajan rooliin kirjanpidon lisäksi. Nykyään kirjanpitäjistä on voinut tulla yritykselle jopa konsultin tapainen neuvoja. (Metsä-Tokila 2008, 9.) Kirjanpidon automatisoinnin kehitys puolestaan kytkee tilitoimistot ohjelmistoalaan (Metsä-Tokila 2008, 13).

Taloushallintoala on kasvanut länsimaissa jo noin kolmen vuosikymmenen ajan, ja alan työllistävyyden ennustetaan jatkuvan selvästi työllisyyden keskitasoa nopeampana tulevinakin vuosina. Liike-elämän palvelujen, joihin taloushallinnon ala kuuluu, niin sanotut osaamisintensiiviset alatoimialat ovat herättäneet kiinnostusta

viime vuosina. Näiden alojen palveluilla tarkoitetaan palveluja, joissa asiantuntijatoiminnalla on erityisen suuri merkitys ja joita yritykset tuottavat toisille yrityksille tai julkiselle sektorille. Muun muassa taloushallinnon palvelut luetaan yleensä osaamisintensiivisiin liike-elämän palveluihin. (Metsä-Tokila 2008, 10.)

Liike-elämän palvelualat ovat kasvaneet voimakkaasti, ja samalla ovat kasvaneet myös niiden osaamisintensiiviset alatoimialat. Samalla ne ovat keskittyneet voimakkaasti pääkaupunkiseudulle. Osaamisintensiivisten alatoimialojen yritysten henkilöstön määrä oli vuonna 2006 Suomessa kymmenyksen suurempi kuin vuonna 2002. Näidenkin alatoimialojen kehityksessä näkyy koko taloushallintoalan kehitys; ala on voimakkaasti kasvava, mutta kasvu on hidastunut 1990-luvun loppuun ja 2000-luvun alkuun verrattaessa. Useisiin muihin toimialoihin nähden alan kehitys on poikkeava. (Metsä-Tokila 2008, 10.)

Taloushallinnon palveluissa on paljon pieniä toimipaikkoja. Vuonna 2006 osaamisintensiivisten liike-elämän palvelujen toimipaikoista noin kuudennes (16,6 %) edusti taloushallintoalaa. Henkilöstöä taloushallintoalan palveluilla oli noin 11 prosenttia koko osaamisintensiivisten liike-elämän palvelujen henkilöstömäärästä. Vastaavasti liikevaihtoa sillä oli 6,6 prosenttia koko liikevaihdosta. Vuosina 2002–2006 taloushallinnon palvelujen henkilöstömäärä kasvoi suhteellisesti jopa enemmän kuin tietojenkäsittelyalan, jonka määrällinen kasvu tuona aikana oli vajaat puolet koko osaamisintensiivisten liike-elämän palvelujen henkilöstön kasvusta. (Metsä-Tokila 2008, 11–12.)

Tyypillisesti liike-elämän palvelut ovat keskittyneet suurille kaupunkiseuduille niin Suomessa kuin muissakin länsimaissa. Suomessa tämä näkyy useimpien liike-elämän palvelualojen keskittymisenä pääkaupunkiseudulle. Taloushallinnon palveluista erityisesti tilintarkastuspalvelut ovat keskittyneet Uudenmaan alueelle, kun taas kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelut ovat sijoittuneet Suomeen tasaisemmin. Toisaalta taloushallintoalan yritysten keskittyminen Uudellemaalle on pysähtynyt, ja sen korostunut asema on hieman laskenut. Kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluissa Uudenmaan osuus alan toimipaikoista, henkilöstöstä sekä liikevaihdosta on vajaa kolmannes. Kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelujen jakautuminen maantieteellisesti vastaa pitkälti koko talouden keskittymisastetta liike-elämän palveluille ominaisen maantieteellisen jakautumisen sijaan. (Metsä-Tokila 2008, 14–15.)

Henkilöstömäärällä mitattuna suurimpia kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluja tarjoavia maakuntia Uudenmaan ohella ovat Varsinais-Suomi, Pirkanmaa ja Pohjois-Pohjanmaa. Myös liikevaihdolla mitattuna edellä mainitut kolme maakuntaa ovat Uudenmaan ohella suurimpia alan palvelujen tarjoajia. (Metsä-Tokila 2008, 15–16.)

Verrattaessa eri alueiden tilitoimistojen määrää samalla alueella oleviin palveltavien yritysten määrään, käy ilmi, että vuonna 2006 kirjanpitoyrityksiä oli alueen yritystoimipaikkoja kohden keskitasoa enemmän Uudellamaalla, Etelä-Pohjanmaalla sekä Etelä-Savossa. Keskimääräistä heikompaa kirjanpitopalvelujen tarjonta näytti olevan näin tarkastellen Pohjois-Pohjanmaalla, Kainuussa, Pohjois-Savossa ja Lapissa. (Metsä-Tokila 2008, 16.)

Kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluja tuottavien yritysten markkinat ovat Suomessa. Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2008 tekemän selvityksen mukaan vain yhdellä prosentilla vastanneista yrityksistä oli jotain vientitoimintaa. Aiempina vuosina tehdyissä kyselyissä vientiä harjoittavia yrityksiä ei ole ollut välttämättä lainkaan. Kirjanpitoala eroaa viennin suhteen selvästi koko pk-sektorista. Kaikista pk-yrityksistä joka neljäs harjoitti vientiä vuonna 2008. Kyselyssä kävi muutenkin ilmi, että kirjanpitoala on keskittynyt kotimaan markkinoille ulkomaiden sijaan. Yritykset eivät kokeneet tarvitsevansa apua kansainvälistymisessä, ja vain hyvin harva oli kiinnostunut vientitoiminnan aloittamisesta. Tutkimuksen mukaan kirjanpitoyritysten mahdollinen vienti tulisi suuntautumaan Saksaan tai Suomen lähialueille. (Metsä-Tokila 2008, 31.)

5.3 Henkilöstö

Taloushallinnon palveluissa työskentelevien yleisimpiä ammatteja ovat kirjanpitäjät, tilintarkastajat, kustannuslaskijat sekä taloushallinnon suunnittelijat. Työvoimatoimistoissa taloushallintoalan ammattien rekrytointiongelmat ovat harvinaisia. (Metsä-Tokila 2008, 25.)

Vuosina 2002–2006 taloushallintoalan henkilöstömäärä on kasvanut 14 prosentilla eli kaikkiaan 1 485 henkilöllä. Alan kasvu oli vuosina 1993–2003 nopeampaa kuin 2000-

luvulla, siitäkkin huolimatta, että vuonna 2006 ala kasvoi erittäin nopeasti. Vuosina 1993–2003 ala kasvoi 69 prosenttia henkilöstön määrällä mitattuna. (Metsä-Tokila 2008, 16–17.)

Valtaosa taloushallinnon palvelujen kasvusta on tapahtunut kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluissa eli sen suurimmalla alatoimialalla. Vuosina 2002–2006 kirjanpitopalvelut kasvoivat 1 020 henkilöllä, ja suhteellinen kasvu oli 12 prosenttia. Suhteellisesti tarkasteltuna suurempaa on kuitenkin ollut tilintarkastuspalvelujen kasvu. (Metsä-Tokila 2008, 17.)

Alueellinen kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelujen henkilöstömäärä on kasvanut lähes kaikilla alueilla vuosina 2002–2006. Henkilöstömäärä on vähentynyt ainoastaan Satakunnassa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Puolestaan 1990-luvulla toimiala kasvoi erittäin voimakkaasti juuri Pohjois-Pohjanmaalla. Vajaa kolmannes alan uusista työntekijöistä on työllistynyt Uudellemaalle. Toisaalta suhteellisesti tarkasteltuna suurinta henkilöstömäärän kasvu 2000-luvulla on ollut Pohjois-Savossa, jossa kasvua oli 34 prosenttia. Maltillisinta henkilöstömäärän kasvu on ollut Lapissa, Etelä-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa. (Metsä-Tokila 2008, 18–19.)

Kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluja tarjoavat yritykset ovat keskimäärin melko pieniä. Suurimmatkin kirjanpitoyritykset ovat kooltaan pieniä, 20–70 henkilöä työllistäviä toimipaikkoja. Toisaalta tilintarkastusalalle on tullut myös suuria kansainvälisiä ketjuja. (Metsä-Tokila 2008, 3, 23.) Kirjanpitotoimistojen liiton suurin jäsenyritys henkilöstömäärän mukaan vuonna 2008 oli Pretax Tampere Oy, jonka palveluksessa työskenteli 68 henkilöä ja liikevaihtoa sillä oli 2,1 miljoonaa euroa. Seuraaviksi suurimpia Suomessa toimivia yrityksiä olivat Talenom Oulu ja Oy Visma Services Infocon Ab Helsingistä. Taloushallintoliiton kahdenkymmenen suurimman jäsenyrityksen joukossa vain kuusi oli Helsingissä. (Metsä-Tokila 2008, 23–24.)

Vuonna 2006 taloushallintoala työllisti kokonaisuudessaan 12 280 henkilöä, ja toimipaikkoja alalla oli 4 781. Kirjanpito- ja tilinpäätöspalvelut työllistivät 9 879 henkilöä eli noin 80 prosenttia koko alan henkilöstömäärästä. (Metsä-Tokila 2008, 14.)

Vuonna 2008 tehdyn selvityksen mukaan kirjanpitoyrityksistä 21 prosenttia oli lisännyt henkilöstöään viimeisen vuoden aikana. 78 prosentilla yrityksistä henkilöstömäärä oli pysynyt ennallaan ja yhdellä sadasta yrityksestä henkilöstömäärä oli vähentynyt. Kirjanpitoalalla henkilöstökehitys oli ollut myönteisempi kuin koko pk-sektorilla viimeksi kuluneen vuoden aikana. Tätä selittää se, että henkilöstömääräänsä pienentäneiden kirjanpitoyritysten osuus oli pienempi kuin koko pk-sektorilla. Kirjanpitoalan positiiviset luvut verrattaessa kaikkien pk-yritysten vastaaviin lukuihin kuvaavat erittäin hyvin alan vakautta. (Metsä-Tokila 2008, 20–21.)

Tehdyssä selvityksessä kysyttiin myös arvioita yritysten tilanteesta seuraavana vuotena, ja yksikään kyselyn vastaaja ei aikonut vähentää henkilöstönsä määrää. Yrityksistä 84 prosenttia kertoi pysyvänsä samansuuruisena kuin nykyään ja 16 prosenttia aikoi rekrytoida lisää henkilöstöä. Yrittäjien näkemykset alan tulevaisuuden kehityksestä ovat siis suhteellisen optimistisia. (Metsä-Tokila 2008, 21.)

Kyselyssä selvitettiin myös, mitä yrittäjät pitivät merkittävimpinä syinä sille, että heillä ei ole kasvutavoitteita. Merkittävin syy oli se, että yrityksessä koettiin sen koon ja henkilöstön määrän olevan optimaalinen. Toiseksi merkittävimmäksi syyksi selvisivät ongelmat yritykselle sopivan työvoiman saatavuudessa. Lisäksi syynä mainittiin yrityksen kasvuun liittyvä riski, jota ei haluta ottaa. Vain kaksi prosenttia vastaajista koki taloudellisten resurssien puutteen olevan kasvun esteenä. (Metsä-Tokila 2008, 22.)

Tulevaisuudessa alan suuri haaste on työntekijöiden ja yrittäjien eläköityminen (Metsä-Tokila 2008, 3). Tämä tulee olemaan lähivuosien keskeisimpiä työvoimapolittisia ongelmia. Taloushallintoalalla tilanne on kuitenkin vieläkin vaikeampi verrattuna koko työvoiman ikäjakaumaan. Taloushallintoalan henkilöstö on keskimäärin iäkkäämpää kuin kaikkien muiden toimialojen henkilöstö yhteensä. Noin 45 prosenttia kaikista taloushallintoalalla työskentelevistä on jo yli 45-vuotiaita. (Metsä-Tokila 2008, 26.)

Työntekijöiden eläköityminen on nostettu alalla keskeiseksi asiaksi ja tästä syystä nuoria yritetään houkuttaa alalle. Ongelmalliseksi nuorten houkuttelussa alalle koetaan se, että työskennelläkseen alalla tulee henkilöllä olla tietty peruskoulutus ja -ymmärrys alasta. Yrittäjät ovat käyttäneet useasti oppisopimuskoulutusta

rekrytointikeinona, siitäkin huolimatta että hakijalla olisi jo entuudestaan alan koulutus. Oppisopimuskoulutuksella uusi työntekijä saa syvällisen perehdytyksen alan toimintatapoihin. (Metsä-Tokila 2008, 26.)

5.4 Asiakkaat

Työ- ja elinkeinoministeriön vuonna 2008 teettämässä kyselyssä selvitettiin muun muassa sitä, kuinka suuri osa kirjanpitoyrityksistä toimitti palveluja tai tuotteita eri toimialoille. Määrällisesti merkittävimmäksi asiakastoimialaksi ilmeni palveluyritykset, joille yli kaksi kolmesta kyselyyn vastaajasta ilmoitti toimittavansa palvelujaan. Ammatinharjoittajat, kauppa sekä teollisuus olivat seuraavaksi suurimpia kirjanpitoyritysten asiakastoimialoja. Näille toimialoille palveluita ilmoitti tuottavansa 35–55 prosenttia kirjanpitoyrityksistä. (Metsä-Tokila 2008, 30.)

Tehdyssä kyselyssä verrattiin myös kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluja tuottavien yritysten asiakasryhmien alueellisia vaihteluja. Kyselystä kävi esimerkiksi ilmi, että Länsi-Suomessa kaupan ala oli suurin yksittäinen kirjanpitoyritysten asiakasryhmä. Havainto on muuhun maahan verrattuna hyvin poikkeava, sillä lähes 80 prosenttia kirjanpitoyritysten asiakkaista tulee kaupan alalta. Puolestaan Pohjois-Suomessa palvelualan merkitys asiakasryhmänä on selvästi muuta maata suurempi. Siellä 89 prosenttia asiakasyrityksistä toimii palvelualalla. Tämä osin selittyy matkailun suurella merkityksellä Pohjois-Suomessa. Länsi-Suomessa toimivilla kirjanpitoyrityksillä on muita alueita enemmän maatilatalousyrityksiä, joita on asiakkaina 21 prosentilla alan yrityksistä. (Metsä-Tokila 2008, 30.)

Useimmat taloushallintoalan ammattilaiset eivät usko taloudellisen taantuman vaikuttavan taloushallintoalaan yhtä paljon kuin muihin aloihin. Esimerkiksi pientaloja rakentavan yrityksen tilauskannan pienetessä yritys tarvitsee kuitenkin kirjanpitäjän ja neuvojan taloudellisissa asioissa. Mahdollisen laman ei siten koeta vaikuttavan kovin suuresti asiakkaiden määrään. Taloushallinnon alalla työskentelevät pitävätkin alaa suhteellisen vakaana. (Metsä-Tokila 2008, 30.)

5.5 Taloudellinen tila

Liikevaihtoa taloushallintoalan yrityksillä oli vuonna 2006 yhteensä 919 miljoonaa euroa. Alan liikevaihdosta reilu 70 prosenttia muodostuu kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluja tarjoavissa yrityksissä. Taloushallintoalan palvelujen liikevaihdon kehitys on ollut pääosin kasvava vuosina 2002–2008. (Metsä-Tokila 2008, 3.)

Vuosina 2000–2008 taloushallinnon palvelujen liikevaihto on ollut yleissuunnaltaan kasvava. Liikevaihdon kehityksessä on myös tarkasteluajana ollut vaihteita, jolloin liikevaihto on pysynyt lähes samana tai jopa hieman laskenut. Tällainen vaihe oli viimeksi esimerkiksi vuonna 2002 sekä kesällä että syksyllä. Liikevaihdon melko suuret vaihtelut vuoden aikana ovat alalle tyypillisiä. Liikevaihto on korkeimmillaan keväällä ja se pienenee kesällä. (Metsä-Tokila 2008, 28.)

Kirjanpito- ja tilintarkastusyrietysten taloudelliset tunnusluvut ovat viime aikoina kehittyneet suotuisaan suuntaan. Vakavaraisuuden tunnusluku omavaraisuusaste on noussut viime vuosina ja se on nyt hyvä. Suhteellinen velkaantuneisuus on laskenut kirjanpito- ja tilintarkastusyrietyksissä vuosina 2004–2008, ja se on melko vähäistä. (Metsä-Tokila 2008, 3.) Maksuvalmiutta kuvaava quick ratio on myös hyvänä pidettävän tason yläpuolella (Metsä-Tokila 2008, 35).

TEM:n vuonna 2008 tekemän kyselyn mukaan kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluja tarjoavat yritykset kertoivat olevansa erittäin kannattavia. Vastanneista yrityksistä noin puolet ilmoitti yrityksensä olevan yhtä kannattava kuin vuosi sitten. Vastaajista jopa 45 prosenttia kertoi kannattavuuden kasvaneen. Vastanneista vain seitsemän prosenttia raportoi yrityksensä kannattavuuden laskeneen. Taloushallintoalalla positiiviset kannattavuusluvut ovat korkeammat kuin yleensä pk-sektorilla. Kirjanpitoyritykset uskovat myönteisen kehityksen jatkuvan myös tulevaisuudessa. (Metsä-Tokila 2008, 36.)

Tilastokeskuksen tilinpäätöstietojen mukaan kirjanpito- ja tilinpäätöspalveluja tarjoavien yritysten, samoin kuin tilintarkastusyrietystenkin, henkilöstön palkat ovat suurin yksittäinen kustannuserä. Viimeisen neljän vuoden aikana palkat ja niiden sivukulut ovat kasvaneet kirjanpitoalan yritysten kuluissa noin viidenneksen.

Yrityksessä käytettävien atk-ohjelmien käyttölisenssit ovat myös alalla merkittävä kustannus. (Metsä-Tokila 2008, 36.)

5.6 Tilitoimistoalan ongelmat

Taloushallinnon palvelut ovat aiemmin kehittyneet hitaasti ja toiminta ei ole aina ollut ammatillista. Taloushallinto on ollut erittäin voimakkaassa muutoksessa 1990-luvun jälkipuoliskolta lähtien. Muutostekijöitä ovat olleet tietotekniikan kehitys, kansainvälistyminen sekä pääomamarkkinoiden aktivoituminen. Näiden johdosta alammattimaistuu, keskittyy ja kytkeytyy tiiviisti muihin liike-elämän palveluihin. Neuvonta- ja analysointipalvelujen merkitys on alalla kasvanut lakisääteisten tehtävien rinnalla. Kirjanpito- ja tilintarkastusalan yritysten tehtävät tulevat tulevaisuudessa liittymään kiinteästi yritysten johdon tukemiseen sekä sitä kautta kilpailukyvyyn kehittämiseen. (Metsä-Tokila 2008, 37.)

Tilitoimistoalalla koetaan erityisen haasteelliseksi kehityksen hitaus sekä ammatillistumisen keskeneräisyys. Monilla tilitoimistoyrittäjillä ei ole alan koulutusta ja yhden henkilön yrityksiä on alalla paljon. Ongelmia alalla ovat myös henkilöstön saanti sekä henkilöstörakenne, ja yrittäjien keski-ikä on melko korkea. Pienet tilitoimistot keskittyvät vieläkin lakisääteisten tehtävien hoitoon etenkin suurimpien kasvukeskusten sekä pääkaupunkiseudun ulkopuolella. Niidenkin tehtävien hoitaminen on vaativaa, sillä tilitoimistojen toimintaan keskeisesti vaikuttavat lait eli kirjanpitolainsäädäntö, yhtiölainsäädäntö sekä verolait ovat muuttuneet viimeisen 15 vuoden aikana. (Metsä-Tokila 2008, 37.)

Tilitoimistoalan rakennemuutosta hidastaa myös niiden asiakasyritysten laskentatoimen kehittymättömyys. Monet pienet asiakkaat vierastavat ajatusta siitä, että kirjanpito toimisi johtamisen tukena. Keskeinen tilitoimistopalvelu on yhä veroilmoituksen tekeminen. Tilitoimistoalan pienten asiakasyritysten ongelmana on myös se, että niiden tietotekninen osaaminen sekä tietotekniikan hyväksikäyttötaidot ovat puutteellisia. Tämä hidastaa kirjanpidon automatisointia ja tilitoimistopalvelujen muuttumista neuvontapainotteisiksi. (Metsä-Tokila 2008, 37.)

5.7 Osaamisen kehittämistarpeet ja haasteet

Tilitoimistojen tehtävät ovat lähenemässä eräiltä osin muiden alojen tehtäviä, samoin kuin yritysneuvontaa tarjoavia liike-elämän palveluja. Osaamisintensiivisen palvelusektorin keskeisimpiä kehityssuuntia on ammatillisten rajojen sekä toimialarajojen hämärtyminen ja uudelleen muotoutuminen. (Metsä-Tokila 2008, 38.)

Toimialarajojen hämärtyminen tarkoittaa sitä, että liike-elämän palveluissa työskentelevältä henkilöltä edellytetään oman alan perusosaamisen lisäksi muitakin ominaisuuksia ja liike-elämän osaamista. Näitä taitoja ovat muun muassa liiketoiminnan lainalaisuuksien ymmärtäminen, tietotekninen osaaminen, kansainvälisyyteen liittyvä osaaminen sekä myyntiosaaminen. Lisäksi edellytetään henkilökohtaisia ominaisuuksia ja asennetekijöitä, joissa korostuvat erityisesti muun muassa oppimis- ja uudistumiskyky, tilannetaju sekä kyky kannustaa muita. (Metsä-Tokila 2008, 38.)

Tärkein tilitoimistossa työskentelevän henkilöstön ammattitaito on perinteisesti liittynyt itse laskentaan ja siihen liittyvään ohjeistukseen. Tältä kannalta tradenomin ja merkonomin tutkinnot tarjoavat hyvät valmiudet alalle. Lisäksi tärkeään asemaan laskentarutiinien automatisoitumisen myötä nousevat myös prosessien kokonaisymmärrys sekä asioiden varmistus ja kontrollointi. Kirjanpidon muuttuessa yhä enemmän johtoa tukevaksi apuvälineeksi, vaaditaan henkilöstöltä myös kykyä tarkoituksenmukaiseen johdon raportointiin. Arviointikyvyn kehittäminen nousee myös tärkeään asemaan tilitoimistoalan muuttuessa, jotta teknisestä osaamisesta ei tulisi itsetarkoitus. (Metsä-Tokila 2008, 38–39.)

Tärkeänä osaamisalueena tilitoimistoalalla pidetään myös kirjanpitoon liittyvien atk-ohjelmien hallintaa. Alalla on tärkeää hallita myös asiakaspalvelu, myyntitaidot, konsultointitaidot ja sosiaaliset taidot. Lisäksi tärkeää on kielitaito kansainvälistyvässä toimintaympäristössä. (Metsä-Tokila 2008, 39.)

Tilitoimistoalalla osaamisen kehittäminen edellyttää peruskoulutuksen monipuolistamisen lisäksi myös yritysten sisäistä henkilöstökoulutusta. Alalla on

tärkeää kehittää muun muassa atk-taitoja, jotta yritys saisi helpommin rekrytoitua henkilöstöä ja pystyisi heidät paremmin myös pitämään. (Metsä-Tokila 2008, 39.)

Asiantuntijapalveluissa perehdyttämisen helpottamiseksi on keskeiseen asemaan noussut uudelleen mestari-kisälli -järjestelmä, jonka avulla osaaminen siirtyy vanhoilta työntekijöiltä uudelle henkilöstölle. Oppisopimus on myös monien yritysten keino rekrytoidessa uusia työntekijöitä. (Metsä-Tokila 2008, 39.)

5.8 Alan tulevaisuuden näkymät

Tilitoimistoalalla on tapahtumassa rakennemuutos. Toisaalta joitakin aiempia toimintoja on jäämässä pois, mutta toisaalta niiden tilalle on tulossa uusia erilaisia työtehtäviä. Seuraavien vuosien aikana paperittomaan kirjanpitoon siirtyminen on merkittävä tilitoimistojen toimintaan vaikuttava muutos. Tilitoimistojen käytännön työskentelyssä muutos tarkoittaa, että laskujen hyväksymiskierrätys nopeutuu huomattavasti, mutta toisaalta käytettävien ohjelmien standardointi ei ole riittävällä tasolla. Lisäksi kehityspaineita pienille yrityksille luovat suuret yritykset siirtyessään paperittomaan kirjanpitoon, jolloin ne eivät halua enää yhteistyökumppaneilta paperisia laskuja. (Metsä-Tokila 2008, 42.)

Tietotekniikan kehityksen myötä tilitoimistoalan ja ohjelmistoalan välille syntyy kiinteä yhteys. Sähköisesti hoidetaan kasvavassa määrin kirjanpito, tilinpäätös, laskutus, palkanmaksut sekä raportointi. Tietotekniikan kehittymisen myötä kirjanpito on hyvin automatisoitua. Nykyään yleistymässä on myös sähköinen arkistointi, jolloin asiakkaat, kuitit ja laskut säilyvät koneellisessa muodossa tilitoimistossa. (Metsä-Tokila 2008, 42.)

Tietotekniikan kehityksen ja siitä seuranneen kirjanpityönsä automatisoinnin myötä rutiinityö vähenee tilitoimistoissa. Kirjanpito on muuttumassa analysointivälineeksi, joten se voi toimia johtamisen tukena aivan uudella tavalla. Rutiinitöiden vähetessä tilitoimistot saavat mahdollisuuden kehittää palvelujaan siten, että ne pystyvät vastaamaan suurtenkin yritysten taloushallinnosta. Suurten yritysten taloushallinnossa odotetaan lähivuosina toimintojen ulkoistamista merkittävässä määrin. Pk-yritykset

ovat ulkoistaneet toimintojaan tähänkin asti. Yhä useammin tilitoimiston työntekijä myös työskentelee asiakasyrityksen sisällä ollakseen ajantasalla. (Metsä-Tokila 2008, 42–43.)

Selviytyäkseen samoilla markkinoilla suurten tilitoimistojen kanssa pienten tilitoimistojen täytyy monipuolistaa toimintaansa. Pienten tilitoimistojen asemaan tulevaisuudessa vaikuttaa myös se, miten Suomen pienyrityskenttä tulee kehittymään. Yksi keino tulevaisuuden haasteista selviämiseen on erikoistua tiettyihin pieniin ammattinharjoittajiin. (Metsä-Tokila 2008, 43.)

Jatkossa tilitoimistoalan ennakoitaan jakautuvan nykyistä selvemmin kolmeen ryhmään: perustoimistoihin, keskitasoon ja suuriin tilitoimistoihin. Suurten tilitoimistojen tehtäväkenttä on jo lähellä tilintarkastustoimistojen tehtäviä varsinaista tilintarkastusta lukuun ottamatta. Keskialueella edistyneimmät tilitoimistot ja tilintarkastustoimistot kilpailevat taloushallinnon konsultointiin ja yritysjärjestelyihin liittyvissä asioissa. Tilitoimistojen kilpailuasemaa vahvistaa se, että taloushallinnon ulkoistamiseen liittyvät markkinat ovat tilintarkastusmarkkinoita suuremmat. Tulevaisuudessa suuret tilintarkastustoimistot saattavat myös ulottaa toimintaansa tilitoimistopuolelle. Tämä on sallittua, edellyttäen, että asiakkaat eivät ole samoja. (Metsä-Tokila 2008, 43.)

Kansainvälistymistä ilmenee tilitoimistoalalla vain vähissä määrin. Palvelujen vientiä ei ole lähes lainkaan. Kansainvälistymistä ilmenee alalla lähinnä siten, että suomalainen tilitoimisto hoitaa ulkomaisen yrityksen tytäryhtiön kirjanpidon. Kansainvälistyminen edellyttäisi ulkomaisten säädösten tuntemusta. Kansainvälisiä tilitoimistoketjuja on odotettavissa, mutta erilaiset kansalliset lainsäädännöt ovat kehityksen esteenä. Tilitoimistoala on erittäin maakohtainen ala. Jopa EU-alueen sisällä lakien ja käytäntöjen yhtenäistyminen voi olla vaikeaa. (Metsä-Tokila 2008, 44.)

6 TUTKIMUS JA SEN TOTEUTTAMINEN

Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia verotiliuudistuksen aiheuttamia muutoksia tilitoimistojen ja yritysten toimintaan sekä verrata näitä muutoksia aikaisempiin käytäntöihin. Tavoitteenamme oli myös selvittää, miten verotililain tuomat muutokset käytännössä näkyvät, miten tilitoimistot ja tilitoimistopalveluita käyttävät yritykset suhtautuvat muutokseen, miten he ovat varautuneet siihen sekä miten muutos on otettu vastaan. Valitsimme tämän aiheen, koska se on hyvin ajankohtainen ja kokonaan uusi asia. Näin ollen tästä opinnäytetyöstä ja tutkimuksen teosta on varmasti hyötyä meille myös ammatillisessa mielessä.

Tutkimme nimenomaan sekä tilitoimistojen että tilitoimistoja käyttävien yritysten mielipiteitä uudistuksesta, koska halusimme tutkimuksellemme mahdollisimman monipuolisen näkökulman. Verotiliuudistus koskettaa molempia vastaajaryhmiä, mutta näkökulmat voivat olla hieman erilaiset, riippuen siitä, miten asian kanssa on tekemisissä.

Opinnäytetyömme tutkimuskysymyksiksi muodostuivat, mitkä ovat verotiliuudistuksen aiheuttamat muutokset, mitä vaikutuksia uudistuksella on ollut tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille ja tilitoimistoille sekä mitä mieltä uudistuksesta ollaan.

6.1 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimuksessa yhdistettiin määrällisiä ja laadullisia menetelmiä. Aineiston analysoinnissa painottui kuitenkin laadullinen analysointi, koska katsoimme sen antavan syvemmän näkökulman aiheeseen ja tavoitteenamme oli nostaa esiin vastaajien mielipiteitä verotiliuudistuksesta. Laadullinen tutkimus mahdollisti myös sen, että voimme tehdä kyselylomakkeen, jossa oli myös avoimia kysymyksiä. Toteuimme aineiston keräämisen kyselyillä, joissa oli strukturoituja sekä puolistrukturoituja kysymyksiä, koska se sopi mielestämme parhaiten aiheen

tutkimiseen. Strukturoiduissa kysymyksissä vastausvaihtoehdot oli valmiiksi määritelty. Strukturoituina kysymyksinä kysyttiin vastaajien taustatietoja kuten yritysmuotoa ja liikevaihtoa. Näiden kysymysten avulla aineistoa oli helpompi analysoida esimerkiksi yhtiömuodoittain. Osassa lomakkeen kysymyksistä on avoin tila vastaukselle, joten se mahdollistaa syvällisemmän vastauksen. Jos antaisimme valmiit vastausvaihtoehdot, vaikuttaisimme osaltamme tutkimuksen tuloksiin. Jo opinnäytteemme alussa olimme sitä mieltä, että emme tarvitsisi kovin suurta aineistoa aiheemme tutkimiseen. Tutkimuksemme tavoitteena ei ollut löytää yleistettäviä mielipiteitä. Tärkeämpää oli saada hyviä ja tarpeeksi perusteellisia vastauksia, jotta voimme perehtyä asiaan tarpeeksi syvällisesti.

Tutkimusaineisto kerättiin kahden kyselyn avulla. Toinen oli suunnattu tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille ja toinen tilitoimistoille. Molempien kyselyjen alussa on yrityksiä yksilöiviä tietoja, kuten liikevaihto ja työntekijöiden määrä. Näihin kysymyksiin olimme määritelleet valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaajat pystyivät valitsemaan sopivimman. Valmiiden vastausvaihtoehtojen määrittely oli mielestämme paras vaihtoehto, koska vastaajat olisivat voineet kokea esimerkiksi tarkan liikevaihdon kertomisen liian paljastavana asiana. Emme siis tarvinneet mitään yksityiskohtaista tietoa, vaan mietimme tietyt kokoluokat, joiden perusteella pystyisimme tarvittaessa jaottelemaan vastaajat.

Muut kysymykset suunnattiin vastaajaryhmän mukaan joko tilitoimiston palveluja käyttävälle yritykselle tai tilitoimistolle. Osassa kysymyksistä oli valmiit vastausvaihtoehdot, mutta tarvittaessa näihin kysymyksiin pystyi täydentämään lisätietoa. Osa molempien kyselyjen kyselylomakkeen kysymyksistä oli avoimia kysymyksiä. Valitsimme tarkoituksella myös niitä mukaan, jotta saisimme vähän syvällisempiä vastauksia ja jotta vastaajien ääni pääsisi paremmin esille. Muutamit kysymykset olivat samanlaisia molemmissa lomakkeissa, näin pystyimme arvioimaan ja vertailemaan paremmin molempien vastaajaryhmien mielipide-eroja. Lomakkeista löytyi lisäksi ainoastaan vastaajaryhmälle suunnattuja kysymyksiä, koska molempien ryhmien suhde asiaan on hieman erilainen.

Sekä laadullisen että määrällisen menetelmän käyttäminen tutkimuksessamme oli mielestämme paras vaihtoehto, koska menetelmiä yhdistelemällä saimme hyvän aineiston aiheemme tutkimiseen. Halusimme toteuttaa aineiston keräämisen

kyselylomakkeella, joten se vaikutti myös menetelmän valintaan. Määrällisen ja laadullisen menetelmän yhdistäminen helpotti vastaajan työtä, koska osa kysymyksistä oli nopeasti vastattavissa. Tutkimusaiheen takia suurimmaksi osaksi käytimme laadullista menetelmää. Otimme mukaan myös määrällisen menetelmän, koska käytimme tietojen keräämiseen kyselylomaketta, emmekä itse valinneet kyselyihin vastaajia ja tietysti näin ollen mitään tietoja vastaajista ei ollut ennakkoon tiedossa. Määrällisen menetelmän mukaan ottaminen helpotti myös jonkin verran aineiston analysointia.

Saatekirje on liitteenä 1. Tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille tehty verotilikysely on liitteenä 2 ja tilitoimistoille tehty kysely on liitteenä 3.

6.2 Tutkimuksen toteuttaminen

Työssämme käyttämämme aineisto hankittiin vastaajille sähköpostilla lähetettyjen kyselylomakkeiden avulla. Opinnäytetyömme alkuvaiheessa tiedustelimme Taloushallintoliiton toimitusjohtajalta, olisiko heillä kiinnostusta osallistua tällaisen tutkimuksen toteutuksen rahoittamiseen. Silloin olisimme voineet tehdä kyselyt paperisina ja lähettää ne jokaiselle vastaajalle postitse. Tiedustelimme asiaa sähköpostilla, mutta vastausta emme saaneet.

Opinnäytetyöllämme ei ole toimeksiantajaa, joten päätimme toteuttaa kyselyt sähköpostikyselyinä, koska kyselyjen lähettäminen postitse olisi ollut liian kallista itse maksettavaksi. Teimme kyselyt Typala-ohjelmalla, jonka avulla myös lähetimme kyselyt sähköpostina vastaajille. Typala-palautejärjestelmän avulla voi tehdä kyselyjä sähköisesti ja linkki kyselyyn lähetetään vastaajille sähköpostilla saatekirjeen ohessa. Typala-ohjelman avulla säästimme aikaa vastausten käsittelyssä, koska vastaukset saimme valmiiksi tietokoneelle ja ohjelman avulla sai myös valmiita tilastollisia taulukoita kertyneiden vastausten pohjalta.

Kyselyt lähetettiin viikolla 15 ja vastaamisaikaa annettiin kaksi viikkoa eli viikkoon 17 asti. Tämän jälkeen lähetimme muistutussähköpostit ja jatkoimme kyselyjen vastaamisaikaa vielä kymmenellä päivällä, jotta saisimme lisää vastauksia.

Muistutussähköpostin lähettäminen ja vastaamisajan jatkaminen kannatti, koska viimeisen viikon aikana vastausmäärä melkein tuplaantui.

Kyselyjä tehtiin siis kaksi. Toinen tehtiin yrityksille, jotka käyttivät tilitoimistopalveluja. Toinen kysely oli suunnattu tilitoimistoille. Näin saimme kaksi erilaista näkökulmaa aiheemme tutkimiseen. Yritykset ovat pohjoissavolaisia yrityksiä, jotka poimimme Patentti- ja rekisterihallituksen rekistereistä sekä asiakastieto.fi -sivustolta aluerajauksen avulla. Rajaus pohjoissavolaisiin yrityksiin oli mielestämme sopivan laaja, jotta saisimme tarpeeksi vastauksia.

Keräsimme Exceliin kaikki löytämämme pohjoissavolaiset yritykset ja tilitoimistot. Käytössämme ei ollut mitään valmista aineistoa vastaajista, jota olisimme voineet hyödyntää, vaan etsimme vastaajien yhteystiedot yksitellen manuaalisesti. Myös tästä syystä päätimme rajata kyselyiden kohderyhmän pohjoissavolaisiin yrityksiin, jottei vastaajakanta ja samalla tietysti meidän työmäärämme paisuisi liian suureksi.

Teimme Exceliin erilliset taulukot avoimista yhtiöistä, kommandiittiyhtiöistä, osakeyhtiöistä sekä tilitoimistoista. Kerätystä aineistosta arvoimme kyselyihin vastaajat käyttäen yksinkertaista satunnaisotantaa. Valitsimme tämän menetelmän, jotta kaikilla taulukossa olevilla olisi samanlainen todennäköisyys tulla valituksi ja toisaalta tätä menetelmää käyttäen emme pystyneet itse millään tavalla vaikuttamaan vastaajiin. Otantaan käytimme Excelin funktiota Randbetween, jonka avulla arvoimme kyselyyn vastaajiksi 50 kommandiittiyhtiötä ja 50 osakeyhtiötä. Rajasimme yhtiömuodoittain vastaajien määrän 50:een, koska arvioimme sen olevan sopiva määrä riittävän vastausmäärän saamiseen. Avoimien yhtiöiden ja tilitoimistojen osalta emme löytäneet 50 yritystä, joten niistä keräsimme aineistoon kaikki löytämämme, joita oli yhteensä 52.

Kysely lähetettiin sähköpostikyselynä yhteensä lopulta 103 yritykselle, joiden oletimme käyttävän tilitoimistopalveluja. Yrityksistä 50 oli osakeyhtiöitä ja loput 53 kommandiittiyhtiöitä ja avoimia yhtiöitä. Avoimien yhtiöiden ja kommandiittiyhtiöiden osalta sähköpostiosoitteiden löytäminen oli vaikeaa, joten kaikista listaamistamme avoimista yhtiöistä ja kommandiittiyhtiöistä emme yhteystietoa löytäneet. Lähetetyistä kyselyistä 12 palautui takaisin, koska meillä oleva

osoitetieto oli väärä. Näin ollen lopullinen sähköpostikyselyiden lähetysmäärä yrityksille oli 91 kyselyä.

Tilitoimistoille tarkoitettu kysely lähetettiin sähköpostikyselyinä 17 tilitoimistolle. Lähetimme kyselyn kaikille pohjoissavolaisille tilitoimistoille, joiden sähköpostiosoitteet löysimme Patentti- ja rekisterihallituksen rekistereistä sekä asiakastieto.fi-sivustolta aluerajauksen avulla.

6.3 Aineiston käsittely

Tutkimuksemme tavoitteena ei ollut saada yleistettäviä tutkimustuloksia. Tämä johtuu muun muassa siitä, että valitsimme tutkimuksillemme melko pienet perusjoukot. Rajasimme perusjoukon käsittelemään pohjoissavolaisia yrityksiä. Lisäksi tutkimuksemme tavoitteena oli saada suuren vastausmäärän sijaan pienempi määrä syvällisiä ja perusteellisia vastauksia. Keskityimme työssämme selvittämään, mitä mieltä tilitoimistot ja tilitoimistopalveluja käyttävät yritykset ovat verotiliuudistuksesta.

Aineisto käsiteltiin omana tutkimuksenaan sekä tilitoimistojen että tilitoimistoja käyttävien yritysten osalta. Vertailua tehtiin ensin näiden aineistojen sisällä ja verrattiin niitä sen jälkeen keskenään. Pyrimme näin löytämään mahdollisia yhtäläisyyksiä ja toisaalta selkeitä eroja aineistojen välillä ja vastaajien mielipiteissä.

Aineiston analysoinnissa käytimme apuna Typala-ohjelmasta vastausten perusteella saatuja raportteja. Raporttien avulla mielipide-erot hahmottuivat tarkasti. Sieltä saimme suoraan muun muassa eri vastausvaihtoehtojen vastausprosentit.

Laadullisessa analyysissä erot eri ihmisten ja havaintoyksiköiden välillä ovat tärkeitä. Ne antavat viitteitä siitä, mistä jokin asia johtuu. Laadullisen aineiston tulkinnassa ei oikeastaan ole käytettävissä mitään teknisiä työkaluja, vaan analyysia tehdään erilaisten näkökulmien ja tarkastelutapojen kautta. (Alasuutari 1999.)

Analysoinnin aloitimme tulostamalla Typala-ohjelmasta kaikki vastaukset. Käytimme apuna koodausta. Koodaus tarkoittaa merkkien tai muiden keinojen avulla aineistoon tehtäviä jäsenteleviä merkintöjä tai luokittelua. Koodaaminen helpottaa aineiston käsittelyä ja analyysiä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2010a.) Lähdimme tulkitsemaan aineistoa aineistolähtöisesti, koska meillä ei ollut teorian pohjalta mitään olettamaa, jolle olisimme hakeneet vahvistusta. Vaikka tutkimuksessa oli määrällisiä piirteitä, painottui siinä kuitenkin laadullinen analysointi.

Koodauksen jälkeen etsimme aineistosta teemoja, joihin jaoimme vastauksia. Yleensä teemoja muodostetaankin aineistolähtöisesti. Teemoittelu tarkoittaa yhdistävien tekijöiden ja seikkojen etsimistä aineistosta. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2010b.) Etsimme siis aineistostamme puolesta ja vastaan mielipiteitä ja pyrimme löytämään niille yhdistäviä tekijöitä ja selityksiä. Käytimme analyysissa myös kvantifiointia, eli otimme mukaan myös määrällisiä elementtejä. Tämä näkyy siten, että kuvaamme myös määrällisesti tiettyjen mielipiteiden esiintymistiheyttä. Laskelmia teimme osaksi myös itseämme varten, jotta pystyimme muodostamaan käsityksen esimerkiksi siitä, kuinka yleisesti jokin mielipide esiintyy.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa käsittelemme tutkimuksemme tulokset. Ensin käsittelemme kahden eri kyselyn tulokset omina aineistoinaan. Sen jälkeen vertaamme kahta eri aineistoa keskenään ja etsimme niistä eroja ja yhtäläisyyksiä. Käymme läpi tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille suunnatun kyselyn tuloksia seuraavassa luvussa, jonka jälkeen esittelemme tilitoimistoille suunnatun kyselyn tulokset omassa luvussaan. Käytämme työssämme jonkin verran suoria lainauksia kyselyihin vastanneiden vastauksista. Ne selventävät mielipiteitä ja nostavat paremmin esille vastaajien mielipide-erot.

7.1 Tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille suunnatun kyselyn tulokset

Tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille suunnattuun kyselyyn vastasi 11 yritystä. Vastaajista kaksi oli avoimia yhtiöitä, kolme kommandiittiyhtiöitä ja kuusi osakeyhtiöitä. Kysely lähetettiin lopulta 91 yritykselle, joten vastausprosentiksi muodostui 12.

Saatua vastausprosenttia selittää osaltaan se, että kaikki yritykset eivät välttämättä ole riittävän tietoisia vastataksaan tällaiseen kyselyyn. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että kaikki yritykset eivät itse hoida taloushallintoon ja kirjanpitoon liittyviä asioitaan vaan ne on ulkoistettu ja näin ollen itse yrityksen sisällä ei ole taloushallinnon asioista niin paljon tietoa. Muita syitä vastaamattomuuteen voivat olla esimerkiksi se, että yrityksessä voidaan pitää aihetta arkaluontoisena tai pelkkä haluttomuus vastata kyselyyn.

Vastauskadon syynä voi olla se, että otantakehikko ei kata koko perusjoukkoa esimerkiksi virheellisen osoitteen takia. Vastauskatoa voi selittää myös otantakehikon ylipeitolla eli sillä, että kyselyssä on mukana myös perusjoukkoon kuulumattomia yksilöitä. Myös kieltäytyminen tai osaamattomuus vastata voi olla syinä vastauskatoon. Syynä voi olla myös se, että vastaajaa ei tavoiteta. (Oulun yliopisto 2010.)

Vastauskato jakaantuu kahteen ryhmään, yksikkökatoon ja eräkatoon. Eräkato tarkoittaa, että vastaaja ei vastaa kaikkiin kysymyksiin. Yksikkökato tarkoittaa, että vastaaja jättää kokonaan vastaamatta. (Oulun yliopisto 2010.)

Kyselyssämme, joka oli suunnattu tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille, esiintyi sekä yksikkökatoa että eräkatoa. Yksikkökato ilmeni tutkimuksessamme siten, että 80 yritystä jätti kokonaan vastaamatta. Eräkatoa esiintyi kahdessa saadussa vastauksessa, kun vastaajat jättivät vastaamatta yhteen kysymykseen.

7.1.1 Vastaajien yhtiömuoto ja koko

Vastauksia kyselyymme saimme kaikista yhtiömuodoista. Vastaajista kaksi oli avoimia yhtiöitä, kolme kommandiittiyhtiöitä ja kuusi osakeyhtiöitä. Yhtenä peruskysymyksenä kysyimme myös yrityksen liikevaihtoa. Saimme vastauksia kaikista kokoluokista, mutta melkein puolella vastaajista liikevaihto oli yli 250 000 euroa. Pienyrittäjiin, eli liikevaihto enintään 50 000 euroa, lukeutuvia vastaajia oli vain yksi.

7.1.2 Verotilin tuomat muutokset

Saatujen vastausten perusteella kaikki kyselyyn vastanneet tilitoimistopalveluja käyttävät yritykset ovat olleet tietoisia verotiliuudistuksesta ja suurin osa vastaajista oli saanut mielestään myös riittävästi tietoa siitä. Noin puolelle vastaajista verojen ilmoittamisajankohdan aikaistuminen ei tuota heidän mielestään mitään muutoksia heidän toimintaansa. Kysyttäessä millaisia muutoksia verojen ilmoittamisajankohdan aikaistuminen aiheuttaa, yksi vastaaja vastasi näin:

Ei oikeastaan minkäänlaisia. Teemme konserniraportoinnin vuoksi kuukauden sulkemisen suhteellisen nopeasti ja raportoimme sen jälkeen heti alv:t ym. joten olemme jo aiemminkin raportoineet ennen eräpäivää.

Osalle vastaajista verotiliuudistus tuo muutoksia heidän aiempaan rytmiin. Tämä oli yleinen syy siihen miksi osa ei pitänyt uudistusta hyvänä asiana. Totutun rytmien muutoksella ja mielipiteellä oli selvä yhteys ja tämä tuli selkeästi esille vastauksista. Kaikki vastaajat, jotka eivät suhtautuneet niin myönteisesti muutokseen, toivat esille oman rytmien muutokset. Yksi vastaajista kertoi aikataulumuutoksesta näin:

Jouduttu muuttamaan (aikaistamaan) aliurakoitsijoiden tilitysten maksuaikataulua.

7.1.3 Pienyrittäjän pidennetty ilmoitus- ja maksuaika

Kyselylomakkeella oli yksi vain pienyrittäjille tarkoitettu kysymys. Sillä halusimme selvittää aikovatko pienyrittäjät hyödyntää heille tarkoitettua pidennettyä maksuaikaa. Kyselyymme vastasi vain yksi pienyrittäjä ja hän oli sitä mieltä, että aikoo hyödyntää pidennettyä ilmoitus- ja maksujaksoa. Kyseisellä vastaajalla oli myös kokonaisuudessaan positiivinen vaikutelma verotiliuudistuksesta ja hän olikin sitä mieltä, että pienessä yrityksessä arvonlisäverosta huolehtiminen helpottuu verotiliuudistuksen myötä.

7.1.4 Yleinen mielipide verotilistä

Yritysten yleinen mielipide verotiliuudistuksesta on myönteinen, tosin osa vastaajista on myös sitä mieltä, ettei verotiliuudistus ole hyvä asia. Vastaajista muutama pitää uudistusta hyvänä asiana, mutta heidän mielestään sen käyttö vaatii totuttelua. Myönteisinä asioina verotiliuudistuksessa pidettiin maksamisen helpottumista, kun käytössä on vain yksi tili ja viitenumero, sekä sitä, että arvonlisäveron ja työnantajasuoritukset voi maksaa yhtenä summana.

Osa vastaajista koki verotiliuudistuksessa ongelmaksi ilmoitetun tiedon siirtymisen liian pitkällä viiveellä, muuttuneen tiedon ilmoittamiskäytännön sekä palautusten ja maksujen kuittausten eriaikaisuuden. Yksi vastaajista kertoo näin:

Ensimmäinen ongelma mihin törmättiin, oli se ettei enää tehdä korvaavaa ilmoitusta, jos on virhe alkuperäisessä, vaan vain muuttunut tieto ilmoitetaan, mutta senkin oppi kerran erehdyttyään.

Muutama kyselyyn vastanneista yrityksistä ei pitänyt verotiliuudistusta hyvänä asiana. Tähän löytyi vastausten perusteella oikeastaan yksi yhteinen syy ja se oli liian iso menoerä samana päivänä maksettavaksi.

Pk-yritykselle suuri summa maksettavana yhtenä ja samana eräpäivänä. Aiemmin oli kuitenkin viiden päivän ero.

Iso menoerä samalla päivämäärällä maksettavaksi. Sanktiot myöhästymisestä maksussa ja ilmoituksessa kohtuuttomat.

Yli puolet (60 %) vastaajista toivoisi tilitoimistoltaan lisää neuvontaa verotiliuudistukseen liittyvissä asioissa. Vastauksista ilmeni, että tilitoimistoilta toivottiin opastusta ja käytännön neuvoja. Yllättävää kuitenkin on, että 40 % vastaajista ei kokenut tarvitsevansa tai haluavansa tilitoimistoltaan neuvontaa verotiliin liittyen. 90 % eli käytännössä katsoen melkein kaikki vastaajat olivat saaneet verotili-ohjeistusta tilitoimistoiltaan.

7.1.5 Analysointi yhtiömuodoittain

Saadun vastausaineiston perusteella halusimme myös tutkia, löytyisikö mielipiteissä yhtäläisyyksiä tietyn vastaajajoukon kesken. Käsittelimme edelleen pelkästään yrityksiltä saatuja vastauksia, mutta jaoin aineiston vastaajayrityksen yritysmuodon perusteella kolmeen ryhmään selvittääksemme löytyykö ryhmien sisällä jokin yhteinen tekijä. Tämän jälkeen jaoin vastaajat yrityksen koon perusteella ryhmiin, nähdäksemme onko yrityksen kokoluokalla vaikutusta mielipiteisiin.

Yritysmuodon tai koon perusteella vastauksia analysoitaessa ei voinut selkeästi yhtenäistää mielipiteitä. Kaikkien yhtiömuotojen vastauksista löytyi mielipiteitä sekä puolesta että vastaan. Kuitenkin valtaosa kaikissa yhtiömuodoissa olleista mielipiteistä

oli positiivisia. Yrityksen yhtiömuodolla ei näyttänyt olevan vaikutusta mielipiteeseen verotiliuudistuksesta.

7.2 Tilitoimistoille suunnatun kyselyn tulokset

Tilitoimistoille suunnattuun kyselyyn vastasi neljä tilitoimistoa. Vastaajista kaksi oli kommandiittiyhtiöitä ja kaksi osakeyhtiöitä. Kysely lähetettiin 17 tilitoimistolle, joten vastausprosentiksi muodostui 23,5.

Vastausprosenttia voi tässä kyselyssä selittää se, että asia koettiin arkaluontoisena esimerkiksi vaitiolovelvollisuuden takia. Vastaaja on voinut jättää vastaamatta myös pelkän haluttomuuden takia.

Tilitoimistoilla voi olla enemmän tietoa verotiliuudistuksesta kuin muilla yrityksillä, koska verotiliuudistus koskee läheisesti tilitoimistotyöskentelyä. Siten voisi olettaa, että on tietämystä ja mielipide uudistuksesta. Tietysti tietämys riippuu koulutuksen määrästä ja omasta mielenkiinnosta ottaa selvää uudistukseen liittyvistä asioista. Tilitoimistoille suunnatun kyselyn tavoitteena olikin saada toisia näkökulmia ja mielipiteitä verrattuna tilitoimistojen asiakkaiden näkökulmiin uudistuksesta.

Tilitoimistoille suunnatussa kyselyssä esiintyi edellisessä luvussa käsiteltyjä vastauskatoa ja eräkatoa. 13 tilitoimistoa jätti kokonaan vastaamatta kyselyyn. Eräkatoa oli yhdessä saadussa vastauksessa, kun vastaaja oli jättänyt vastaamatta yhteen kysymykseen.

Tutkimuksemme saatujen vastausten perusteella tilitoimistojen yleinen mielipide verotiliuudistuksesta on negatiivisempi kuin tilitoimistopalveluja käyttävien yritysten yleinen mielipide. Tämä voi johtua siitä, että uudistus koskee lähemmin tilitoimistojen kuin niiden asiakasyritysten arkipäiväistä työskentelyä. Tilitoimistoilla voi siten olla enemmän tietämystä ja vahvempia mielipiteitä uudistuksesta kuin niiden asiakasyrityksillä.

Tilitoimistoille suunnatun kyselyn vastauksista nousi esille se, että tilitoimistot pitävät verotiliuudistusta sekavana. Erään vastaajan mielestä verotiliuudistus antaa mahdollisuuden useisiin virheisiin. Toinen vastaaja taas oli sitä mieltä, että uudistuksen mukanaan tuoma kauden arvonlisäveron palauttaminen rahana aiheuttaa sekaannusta ja on muutenkin turha toimenpide. Lisäksi se aiheuttaa vastaajalle melkein viikoittaista lisäselvitystyötä.

Erään vastaajan mielestä uudistuksen johdosta verottajan tiliotteet eivät vastaa kirjanpitoa. Toinen vastaaja antoi myös kritiikkiä verotoimiston toiminnasta. Hänen mukaansa verotoimisto ilmoittaa aiheettomasti maksettavasta arvonlisäverosta, joka on jo verotoimistonkin rekisterin mukaan maksettu. Yhdessä vastauksessa tuotiin ilmi, että veroviraston virkailijat eivät ehdi neuvoa tilitoimistoa riittävästi. Yksi vastaaja nosti esille myös sen, että verotoimiston henkilöstöä tulisi kouluttaa lisää verotiliuudistuksesta.

Vastauksissa kritisoitiin siis tiedon liikkumisen reaaliaikaisuutta. Verohallinnon verotiliuudistuksen yhtenä tavoitteena oli reaaliaikaisen tiedon välittyminen Verohallinnon ja sen asiakkaiden välillä. Tutkimustulostemme mukaan ainakaan tämä tavoite ei ole vielä täytynyt. Vastaajien mielestä verotoimistoilla ei ole samaa tietoa kuin tilitoimistoilla itsellään. Lisäksi negatiivisten verojen käsittelyä kritisoitiin sen hitauden vuoksi. Erään vastaajan mukaan palautusmenettely tulisikin saada samalle linjalle maksamismenettelyn kanssa.

Positiivista palautetta verotiliuudistus sai yhdeltä vastaajalta juuri negatiivisen arvonlisäveron kuittauksesta. Vastaaja mainitsi kuitenkin kohtuuttomalta tuntuvan ilmoituksen myöhästymisen koron, mutta toisaalta vastaaja piti koron asettamista perusteltuna. Lisäksi hän arveli koron saavan täsmällisyyttä asiakkaisiin, jotka eivät aina hoida asioitaan riittävän ajoissa. Vastaaja nosti esille myös yritysten liikevaihdon seuraamisen tärkeyden, koska ilmoitusväli on pienillä yrityksillä sidottu liikevaihtoon.

Seuraavaksi käymme läpi tilitoimistojen vastaukset verotilikyselystä kysymyskohtaisesti. Kysymykset on jaoteltu ryhmiin selkeyttääksemme saatuja vastauksia. Saatu vastausmäärä oli pieni ($n=4$), joten oli mielestämme järkevää käsitellä jokaisen vastaajan vastaukset. Tässä yhteydessä ei myöskään ole mielekäästä

käyttää prosentteja vastausvaihtoehtojen jakauman kuvaamiseen pienen vastausmäärän vuoksi.

7.2.1 Vastaajien yhtiömuoto ja koko

Kyselyyn vastanneet olivat keskenään erilaisia yhtiömuodon, liikevaihdon sekä työntekijöiden määrän suhteen. Tilitoimistoista kaksi oli osakeyhtiöitä ja kaksi kommandiittiyhtiöitä. Toinen vastanneista osakeyhtiöistä oli saanut tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille suunnatun kyselyn ja vastannut siihen. Kyseisen vastaajan vastauksia voimme käsitellä vain joiltain osin, koska tilitoimistoille ja niiden asiakasyrityksille suunnatut kyselyt olivat kysymyksiltään osin erilaisia.

Kahdesta vastanneesta osakeyhtiöstä toisen liikevaihto oli yli 120 000 euroa ja toisen 151 000–250 000 euroa. Näistä osakeyhtiö, jonka liikevaihto oli pienempi, työllisti yli viisi henkilöä. Suuremman liikevaihdon osakeyhtiö työllisti vastaavasti 10–5 henkilöä.

Tilitoimistoille suunnattuun kyselyyn vastanneet kommandiittiyhtiöt olivat liikevaihdolla mitattuna pienempiä kuin vastanneet osakeyhtiöt. Kummankin vastanneen kommandiittiyhtiön liikevaihdoksi ilmoitettiin 50 000–120 000 euroa. Vastanneista toinen yritys työllistää 3–5 henkilöä ja toinen 1–2 henkilöä.

7.2.2 Verotilikoulutus

Kyselyssä tilitoimistoilta kysyttiin, onko heille ollut tarjolla verotilikoulutusta. Saatujen vastausten perusteella kolmelle neljästä kyselyyn vastanneesta tilitoimistosta oli ollut tarjolla koulutusta verotiliuudistuksesta. Vastausten mukaan koulutusta ovat tarjonneet Taloushallintoliitto, Kauppakamari ja verotoimisto.

Tilitoimistoilta kysyttiin myös, kuinka paljon he olivat saaneet verotilikoulutusta. Vastaukset vaihtelivat yhdestä päivästä kahteen päivään.

7.2.3 Verotiliuudistuksen vaikutus käytännön kirjanpitytyöhön

Tilitoimistoilta kysyttiin, miten he hoitavat asiakkaidensa yhteydet verotiliin. Vastajaat ilmoittivat hoitavansa asiakkaidensa yhteydet verotiliin sähköisesti. Sähköisellä ilmoittamisella kysymyksessä tarkoitettiin Katso-, Tyvi- ja Palkka.fi -palveluita.

Kyselyssä kysyttiin, muuttuuko tilitoimiston kirjauskäytäntö käytettävien tilien osalta. Kysymykseen vastanneista tilitoimistoista kahden kirjauskäytäntö muuttuu ja yhden ei muutu. Lisäksi kysyttiin, miten kirjauskäytäntö muuttuu. Toinen kirjauskäytäntöjään muuttava tilitoimisto ilmoitti, että kirjauskäytäntö muuttuu siten, että osalla palkkoja maksavista yrityksistä lisätään kirjanpitoon verotili. Toinen tilitoimisto ilmoitti kirjauskäytäntönsä muuttuvan siten, että kirjanpitoon otetaan uusi verotilien täsmäytystili.

Tilitoimistoilta tiedusteltiin myös, ovatko he suunnitelleet muuttavansa laskutus- tai sopimusehtojaan verotiliuudistuksen myötä. Tähän kaksi yritystä kolmesta vastasi, että he ovat suunnitelleet kyseisiä muutoksia. Yksi vastaajista ei ole suunnitellut muuttavansa laskutus- tai sopimusehtojaan.

Verotiliuudistuksen mukanaan tuomia käytännön muutoksia kirjanpitytyöhön kysyttäessä, yksi vastaaja ilmoitti, että uudistuksen aiheuttamat muutokset eivät ole olleet kovin suuria.

Muutokset eivät ole olleet suuria. Kirjanpitorutiinit eivät suuremmin muuttuneet. Asiakkaita joutuu ”patistamaan” päivämäärien muuttumisen vuoksi ainakin näin alkuun.

Toinen vastaaja oli sitä mieltä, että uudistus aiheuttaa liikaa epäselvyyksiä, jotka aiheutuvat osaltaan verottajan aiheettoman ilmoittelun takia.

Turhia kyselyjä ja epäselvyyksiä aiheuttavat verotoimiston aiheettomat ilmoitukset maksettavasti alv:sta, joka on maksettu. (myös verotoimiston rekisterin mukaan). Kauden alv-palautuksen rahana palauttaminen,

turha toimenpide, aiheuttaa sekaannuksia, joita tilitoimisto selvittää lähes viikoittain.

Kolmas tilitoimisto vastasi verotiliuudistuksen mukanaan tuomista käytännön muutoksista kirjanpitytyöhön seuraavasti:

Täsmäytyksen tekeminen kuukausittain tas ja alv puolelta. Kausiveroilmoituksen käsittely ja lähetys ok, negatiivisten alvien käsittely todella hidasta ja tiliotteet verottajalla eivät vastaa kirjanpitoa.

Neljäs vastaaja ilmoitti kokevansa uudistuksen aiheuttamat käytännön muutokset seuraavasti:

tilitoimistossa ”vain” 3–4 päivää saatava aikataulut tiukattua, tuntuu pieneltä, käytännössä alkuvuoden muiden kiireiden ohella on osoittautunut erittäin vaikeasti tavoitettavaksi aikatauluksi

Seuraavana tilitoimistoilta kysyttiin, aiheuttaako verojen ilmoittamisajankohdan aikaistuminen muutoksia ruuhkahuippuihin, raportointiin tai laskutustapoihin. Kaksi vastaajaa ilmoitti, että heidän yrityksissään verojen ilmoittamisajankohdan aikaistuminen aiheuttaa muutoksia ruuhkahuippuihin. Kolmas vastaaja kertoi ilmoittamisajankohdan aikaistumisen vaikuttavan niin ruuhkahuippuihin, raportointiin kuin laskutustapoihinkin.

7.2.4 Verotiliuudistuksen vaikutus asiakasyrityksiin

Tilitoimistoille suunnatussa kyselyssä kysyttiin myös, ovatko tilitoimistot ohjeistaneet asiakkaitaan verotiliuudistukseen liittyvissä asioissa. Vastausvaihtoehtoja oli kolme: neuvonta tiedotteella, suullisesti tai muulla tavalla. Kaksi vastaajaa kertoi neuvoneensa asiakasyrityksiään sekä tiedotteella että suullisella neuvonnalla. Eräs tilitoimisto ilmoitti tiedottaneensa ja neuvoneensa asiakkaitaan ”hiki hatussa”. Eräs vastaajista kertoi ohjeistaneensa asiakkaitaan tiedotteella, suullisella neuvonnalla sekä nettisivuilla.

Lisäksi kyselyssä kysyttiin, ovat tilitoimistot saaneet asiakkailtaan palautetta verotiliuudistuksesta. Yksi vastaajista kertoi saaneensa kiitosta verotilistä yrityksiltä, jotka hakivat ennen alv-ennakkopalautuksia. Toinen vastaaja ilmoitti saaneensa huonoa palautetta verotiliuudistuksesta. Kolmas vastaaja oli saanut palautetta, että uudistus on työläs ja hankala.

7.2.5 Tilitoimistojen mielipiteet verotiliuudistuksesta

Tutkimuksemme tavoitteena oli selvittää tilitoimistojen ja niiden asiakasyritysten mielipiteitä verotiliuudistuksesta. Tilitoimistoilta saatujen vastausten perusteella voi yleisesti sanoa, että tilitoimistoilla on vahvemmat ja perusteellisemmat näkökulmat uudistuksesta kuin niiden asiakasyrityksillä. Tietysti tämä on oletettua, koska uudistus koskee läheisesti tilitoimistotyöskentelyn perusrutiineja ja -käytäntöjä. Vastausten perusteella voi sanoa, että tilitoimistot pitävät verotiliuudistusta enemmän huonona kuin hyvänä uudistuksena.

Tilitoimistoilta kysyttiin, mitä mieltä he ovat verotiliuudistuksesta. Yksi vastaaja kertoi uudistuksen olevan hyvä muun muassa vientiyrityksille negatiivisen arvonlisäveron kuittauksen takia. Uudistus sai vastaajalta joiltain osin kritiikkiä, mutta toisaalta jotkut uudistukseen liittyvät asiat saivat myös hyvää palautetta.

Uudistus on hyvä negatiivisen alv:n kuittauksen vuoksi mm. vientiyrityksille. Ilmoituksen myöhästymisen korko täyttäneen ”koronkiskonnan” tunnusmerkit, joskin syy, miksi korko on määrätty on ymmärrettävä. Saanee vähitellen täsmällisyyttä myös niihin ”matti myöhäsiin”. Pienten yritysten liikevaihtoon sidottu ilmoitusväli 12 ja 3 kk on ok, mutta liikevaihdon seuranta ei saisi unohtua tai saattaa tuon ilmoituksen myöhästymiskoron vuoksi kostautua.

Toinen vastaaja piti verotiliuudistusta sekavana. Se aiheuttaa lähes viikoittaista lisäselvitystyötä. Vastaaja viittasi tämän kysymyksen vastaukseksi jo aiemmin vastaamaansa kysyttäessä uudistuksen mukanaan tuomista käytännön muutoksista kirjanpilotyöhön:

Turhia kyselyjä ja epäselvyyksiä aiheuttavat verotoimiston aiheettomat ilmoitukset maksettavasti alv:sta, joka on maksettu. (myös verotoimiston rekisterin mukaan). Kauden alv-palautuksen rahana palauttaminen, turha toimenpide, aiheuttaa sekaannuksia, joita tilitoimisto selvittää lähes viikoittain.

Kolmas vastaaja oli myös sitä mieltä, että verotiliuudistus on sekava. Hän piti uudistusta enemmänkin huonona kuin hyvänä uudistuksena, koska se muun muassa mahdollistaa virheiden tekemisen.

Sekava, antaa mahdollisuuden useisiin virheisiin, täysin testaamatta eri operaattoreiden kesken, esim. tietoja hukkuu välillä, palautusmenettely kestää liian kauan, neuvontaa ei saa, puhelimeen ei virkailijatkkaan enää ehdi vastata

Myös neljännellä vastanneella tilitoimistolla oli enemmän negatiivista kuin positiivista sanottavaa uudistuksesta.

Jos vain toimisi ajallaan kaikkien verolajien käsittely niin ok. Ei ole missään tapauksessa reaaliaikainen. Negatiivisten verojen käsittely kestää.

Vastaajilta tiedusteltiin myös mahdollisia muutosehdotuksia verotilikäytäntöön. Jokaisessa saamassamme vastauksessa uudistuksesta kerrottiin jotain negatiivista, ja odotetusti jokaisella vastaajalla oli myös kehitysideoita verotiliuudistukseen. Yhden vastaajan mielestä palautusrajan ilmoittaminen voisi olla yksinkertaisempaa, esimerkiksi Katso-tunnuksella tapahtuvaa. Samaa tapaa voisi vastaajan mielestä käyttää myös pankkitilin ilmoittamiseen. Toinen vastaaja oli puolestaan seuraavaa mieltä:

verotoimiston aiheettomat ja osin virheelliset maksupäätökset ja yhteenvedot poistettava! verotoimiston henkilökunta koulutettava ajantasalle!

Eräs vastaaja nosti muutosehdotuksena esiin sen, mitä kritisoitiin muissakin vastauksissa eli palautusmenettely. Vastaajan mielestä palautuspuolen käsittely tulisi saada samalle viivalle kuin maksettavien verojen käsittely.

Kyselyn lopuksi kysyttiin tilitoimistojen arvioita verotiliuudistuksen vaikutuksista tilitoimistotyöhön. Heiltä kysyttiin, arvelevatko he verotiliuudistuksen tuovan enemmän työtä kuin aikaisempi käytäntö. Kaksi vastaajaa kolmesta oli sitä mieltä, että verotiliuudistus tulee lisäämään työmäärää. Yksi vastaaja ei kokenut uudistuksen vaikuttavan tilitoimiston työmäärään kasvavasti.

Lisäksi vastaajilta kysyttiin arvioita verotiliuudistuksen vaikutuksista työn tekemisen nopeuteen. Samoin tässä kaksi kolmesta vastaajasta ei arvellut uudistuksen nopeuttavan heidän työtään. Vastaavasti yksi vastaaja arvioi uudistuksen nopeuttavan tilitoimistotyöskentelyä.

7.3 Aineistojen vertailu keskenään

Lopuksi vertailimme vielä molemmista kyselyistä saatuja tuloksia keskenään. Tarkoituksenamme oli löytää mahdollisia yhtäläisyyksiä ja toisaalta mielipide-eroja verotiliuudistuksesta vastaajaryhmien kesken.

Saatujen vastausten perusteella tilitoimistoja käyttävät yritykset suhtautuvat myönteisemmin verotiliuudistukseen kuin tilitoimistot. Tämä voi johtua siitä, että yritykset eivät ole konkreettisesti niin paljon tekemisissä kirjanpidon ja sitä kautta verotiliin liittyvien asioiden kanssa kuin tilitoimistot.

Tilitoimistopalveluja käyttävät yritykset ovat siinä luulossa, että verotiliuudistus ei tuo suuria muutoksia tilitoimistojen työrotiineihin. Tilitoimistot puolestaan eivät näe uudistuksen käyttöönottoa niin mutkattomana kuin niiden asiakkaat. Tästä voimme päätellä, että tilitoimistot eivät välttämättä tuo ilmi asiakkailleen uudistuksesta aiheutuvaa lisätyötä ja mahdollisia ongelmia. Vastausten perusteella jotkut tilitoimistot muuttavat kirjanpitoinsa kirjauskäytäntöjä sekä myös laskutus- ja sopimusehtojaan uudistuksen myötä.

Tilitoimistopalveluja käyttävät yritykset nostivat uudistuksesta yleisimmin esille sekä huonona että hyvänä asiana suurten veromäärien samanaikaisesti suorittamisen. Tilitoimistot ottivat puolestaan enemmän kantaa koko järjestelmän sekavuuteen ja hitauteen. Mielestämme myös näihin eroihin vaikuttaa vastaajaryhmien erilainen suhde uudistukseen.

Vastausten perusteella verotiliuudistuksesta ollaan hyvin tietoisia. Tilitoimistot olivat saaneet verotilikoulutusta. Myös tilitoimistojen asiakkaat ovat saaneet vastausten perusteella riittävästi tiedotusta ja neuvontaa tilitoimistoiltaan.

8 POHDINTA

Mielestämme opinnäytetyömme viitekehys ja sen rajaaminen onnistui hyvin. Verotiliuudistuksen kannalta oli mielekästä käsitellä ensin verotililain piiriin kuuluvien verojen ja maksujen aiemmat lain säännökset, jonka jälkeen syventyä verotiliuudistukseen. Verotiliuudistus vaikuttaa konkreettisesti niin kirjanpidon kirjauskäytäntöihin kuin tilitoimistoalaan, joten oli järkevää sisällyttää myös nämä osaksi työn viitekehystä. Vaikka viitekehyksessä onkin käsitelty asioita laajasti ja monipuolisesti, ne kaikki ovat silti hyvin sidoksissa tutkimusaiheeseemme.

Opinnäytetyömme tutkimusmenetelmänä oli laadullisen ja määrällisen menetelmän yhdistelmä, joka toteutettiin kyselyillä, joissa oli sekä strukturoituja että puolistrukturoituja kysymyksiä. Valitsemamme menetelmä sopi mielestämme hyvin aiheen tutkimiseen, koska kyselyjen avulla saimme hyvin kerättyä kahden eri vastaajaryhmän mielipiteitä verotiliuudistuksesta.

Lähetettyjen kyselyjen määrä olisi ehkä saanut olla suurempi, jotta olisimme saaneet myös enemmän vastauksia. Suurempi vastausmäärä olisi mahdollistanut vastausten jaon ja analysoinnin pienemmissä ryhmissä esimerkiksi yhtiömuodon mukaan. Samoin suurempi vastausmäärä olisi mahdollistanut laadullisen analysointimenetelmien monipuolisemman käytön ja syvemmän analysoinnin. Tosin kyselyiden alkuperäistä vastausmäärää saimme lisättyä vastaajille lähetettyjen muistutussähköpostien avulla. Näiden avulla vastausmäärä melkein kaksinkertaistui. Toteutetussa tutkimuksessa koimme erittäin hyvänä asiana muistutussähköpostien lähettämisen, koska ilman niitä aineisto olisi jäänyt suppeaksi.

Jo tutkimusta suunnitellessamme tiedostimme sen, että tutkimusaiheemme on haastava. Tämän takia emme odottaneet suurta vastausmäärää. Tutkimuksen tavoitteenamme ei ollut saada yleistettäviä tuloksia, vaan kerätä syvällisiä mielipiteitä verotiliuudistuksesta. Tältä osin saavutimme tutkimustavoitteenme.

Mielestämme saavutimme hyvin myös muut työlle asettamamme tavoitteet. Tavoitteenamme oli tutkia verotiliuudistuksen aiheuttamia muutoksia tilitoimistojen ja

tilitoimistopalveluja käyttävien yritysten toimintaan sekä verrata näitä muutoksia aikaisempiin käytäntöihin. Tavoitteenamme oli myös selvittää, miten muutokset käytännössä näkyvät tilitoimistojen ja niiden asiakasyritysten toiminnassa sekä miten tilitoimistot ja tilitoimistoja käyttävät yritykset suhtautuvat muutokseen. Tutkimuksen tulokset vastaavat mielestämme hyvin tavoitteisiin, joita asetimme työllemme.

8.1 Yhteenveto tutkimustuloksista

Saatujen tutkimustulosten perusteella voimme sanoa, että mielipiteet verotiliuudistuksesta eroavat vahvasti kahden eri vastaajaryhmän välillä. Mielestämme tämä voi selittyä sillä, että molemmat vastaajaryhmät ovat hieman eri tavalla tekemisissä aiheen kanssa. Molemmilla ryhmillä on hieman erilainen tietämys verotiliuudistuksesta, mikä johtuu siitä, että uudistus liittyy kiinteästi tilitoimistojen työnkuvaan. Yritysten tietämys voi olla melko vähäistäkin, koska tilitoimistot hoitavat yrityksen taloushallinnon.

Suurin osa tilitoimistopalveluja käyttävistä yrityksistä suhtautui positiivisesti verotiliuudistukseen. Mielipiteitä jakoi verojen maksaminen kerralla. Osa vastaajista oli sitä mieltä, että on hyvä kun kaikki verot voi maksaa kerralla samaa viitenumeroa käyttäen. Toisaalta osa oli sitä mieltä, että kerralla maksettava summa muodostuu liian suureksi verotilin myötä.

Verojen ilmoittamisajankohdan aikaistuminen oli tilitoimistoja käyttävien yritysten mielestä negatiivinen asia. Tämä kävi ilmi lähes kaikista vastauksista, joiden mukaan verotiliuudistus ei ollut hyvä asia.

Tilitoimistoille suunnatun kyselyn tuloksista nousi päällimmäiseksi verotiliuudistuksen sekavuus. Verohallinnon yksi verotiliuudistukselle asettama tavoite oli reaaliaikaisen tiedon antaminen sekä Verohallinnolle että sen asiakkaille. Kyselymme vastauksissa nousi kuitenkin esille se, että reaaliaikaisuutta ei oltu uudistuksella vielä saavutettu tutkimuksemme tekohetkellä.

Erään vastaajan mielestä verotoimistoja ei oltu koulutettu uudistuksesta riittävästi. Kriittikää verotoimistot saivat myös aiheettomista ilmoituksista, joita he lähettävät asiakkailleen. Tiedot eivät ole siis verotoimistoissakaan ajantasalla, sillä he tiedustelevat jo rekistereissään olevia suorituksia. Tilitoimistot toivoivat lisäkoulutusta verotoimiston henkilökunnalle. Ilmeisesti vastaajat eivät olleet saaneet tarvitsemaansa neuvontaa ongelmatilanteissa. Vastausten perusteella voisi todeta, että verotilijärjestelmä on ehkä otettu käyttöön hieman keskeneräisenä.

Tilitoimistoilta saaduista vastauksista nousi esille myös ongelmat verojen palautusmenettelyssä. Jokaisessa vastauksessa esiintyi jokin tähän liittyvä ongelma. Palautusmenettely toivottiin samalle viivalle maksettavien verojen käsittelyn kanssa.

Saaduista tilitoimistojen kommentteista voi päätellä, että verotilijärjestelmä ei ehkä toimi vielä toivotulla tavalla. Verohallinnon tavoite uudistukselle oli, että verotusmenettely helpottuisi verotilin käyttöönoton myötä, mutta tähän mennessä ainakaan kyselyymme vastanneet tilitoimistot eivät ole asiaa siten kokeneet. Tässä kohtaa tulee tosin huomioida se, ettei uudistus ole ollut kauaa voimassa. Kyselyiden toteutushetkellä verotililaki oli ollut voimassa hieman yli neljä kuukautta. On ehkä osin odotettua, että hankaluuksia ilmaantuu aluksi tällaisen järjestelmän käyttöönoton jälkeen.

8.2 Työn reliabiliteetti ja validiteetti

Reliabiliteetillä tarkoitetaan miten luotettavasti ja toistettavasti valittu menetelmä mittaa tutkittavaa ilmiötä (Tilastokeskus 2010a). Tutkimuksemme luottavuudesta kertoo valittu tutkimusmenetelmä, joka sopii hyvin aiheemme tutkimiseen. Tutkimuksen luotettavuutta lisäsi osoitelähde, josta etsimme kyselyjemme vastaajajaritysten yhteystietoja. Reliabiliteettiin vaikuttaa myös käytetty ohjelma, jolla teimme kyselyt ja johon vastaukset tallentuivat.

Validiteetti tarkoittaa sitä, miten hyvin valittu mittausten menetelmä mittaa tutkittavaa ilmiötä, jota sen on tarkoituskin mitata (Tilastokeskus 2010b). Tutkimustulosten luotettavuuteen vaikuttaa muun muassa se, kuinka hyvin tutkimusaineisto edustaa ja

kuvaa tutkittavaa ilmiötä. Luotettavuuteen vaikuttaa myös se, kuinka oikeellisia aineiston perusteella tehdyt johtopäätökset ovat. (Laukkanen 2009.) Valitsemamme laadullisen ja määrällisen menetelmän yhdistelmä sopi hyvin aiheemme tutkimiseen. Kyselylomakkeilla, joissa oli sekä puolistrukturoituja että strukturoituja kysymyksiä, saadut vastaukset toivat hyvin esiin vastaajien mielipiteet verotiliuudistuksesta.

8.3 Työn hyödyllisyys ja tieteellinen lisäarvo

Työllämme ei ole toimeksiantajaa, joten opinnäytetyömme ei ole sellaisenaan hyödynnettävissä jonkin tietyn yrityksen toiminnassa. Työmme on hyödyllinen henkilölle, jolle verotiliuudistus ei ole ennestään tuttu. Opinnäytetyömme on kattava kokonaisuus verotilin mukanaan tuomista muutoksista lainsäädäntöön, kirjanpidon kirjaussäännöksiin sekä tilitoimistotyöskentelyyn.

Verotiliuudistuksesta ei ole aiemmin tehty tämänkaltaista tutkimusta, joka on osittain mielipidetutkimus. Tämä lisää työmme tieteellistä lisäarvoa.

8.4 Ehdotuksia jatkotutkimusaiheiksi

Opinnäytetyömme tutkimustulosten perusteella esille nousseisiin ongelmiin voisi jatkossa perehtyä esimerkiksi haastattelujen avulla. Haastattelu mahdollistaisi ongelmien syvemmän analysoinnin.

Jatkotutkimusaiheena esitämme myös, että mielipiteitä keräävän tutkimuksen voisi toteuttaa jonkin ajan kuluttua uudestaan. Olisi mielenkiintoista nähdä, onko alkuvaikeuksista päästy yli vai esiintyykö tutkimuksessamme esiin nousseita ongelmia yhä.

Jatkossa voisi tutkia myös pelkästään verotilipalvelun käyttöä. Meidän tutkimustuloksistamme ilmeni, että Verohallinnon verotilijärjestelmälle asettamia tavoitteita ei oltu ainakaan tutkimuksemme tekemisen aikaan vielä kokonaisuudessaan

saavutettu. Jatkotutkimuksena voisikin tutkia sitä, ovatko Verohallinnon järjestelmälle asettamat tavoitteet toteutuneet tulevaisuudessa.

LÄHTEET

A1124/1996

Ennakkoperintäasetus. 20.12.1996. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961124>

Alasuutari, P. 1999

Laadullinen tutkimus. 3., uudistettu painos. Vastapaino. Tampere.

Fiilin, P. 2009

Näin hallitset verotilin. Fakta 8/2009

<http://www.ajantieto.fi/esite.asp?id=1761>

Kirjanpitolautakunta 2008

Yleisohje arvonnisäveron kirjaamisesta. Verkkodokumentti. Luettu 8.5.2010. Edita Publishing Oy.

<http://www.edilex.fi/virallistieto/kilaohje/alvkirj3>

L366/1963

Laki työnantajan sosiaaliturvamaksusta. 4.7.1963. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1963/19630366>

L664/1966

Laki eräistä vakuutusmaksuista suoritettavasta verosta. 20.12.1966. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1966/19660664>

L1341/1990

Laki korkotulon lähdeverosta. 28.12.1990. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1990/19901341>

L552/1992

Arpajaisverolaki. 26.6.1992. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1992/19920552>

L1501/1993

Arvonlisäverolaki. 30.12.1993. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501>

L1551/1995

Laki ulkomailta tulevan palkansaajan lähdeverosta. 18.12.1995. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19951551>

L1118/1996

Ennakkoperintälaki. 20.12.1996. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961118>

L1336/1997

Kirjanpitolaki. 30.12.1997. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

L604/2009

Verotililaki. 7.8.2009. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090604>

Laitinen, M. & Peltomäki, T. 2010

Ennakkoperintä. WSOYpro. Helsinki. Luettavissa sähköisessä muodossa osoitteessa <http://www.wsoypro.fi/ezproxy.savonia-amk.fi:2048/wsoypro.aspx?ts=yo&pos=EP&page=selain>

Laukkanen, V. 2009

Tutkimusmenetelmien luennot. Savonia-ammattikorkeakoulu, Liiketalous Kuopio.

Mattinen, K., Helsingin seudun kauppakamari / Helsingin kamari Oy. 2010

Verotili. Edita Prima Oy. Helsinki

Metsä-Tokila, T. 2008

Toimialaraportti: Taloushallinnon palvelut. Luettu 17.5.2010. Työ- ja elinkeinoministeriö.

Oulun yliopisto 2010

Verkkodokumentti. Luettu 13.5.2010.

<http://cc.oulu.fi/~lml/amkk/havjohd.htm#puute>

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2010a

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Verkkodokumentti. Luettu 1.6.2010.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_2_2.html

Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2010b

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Verkkodokumentti. Luettu 1.6.2010.

http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_4.html

Suomen Taloushallintoliitto ry 2009a

Verkkodokumentti. Luettu 18.3.2010

http://www.taloushallintoliitto.fi/taloushallintoliitto/katso-tietoa_tilitoimistoille/verotilin_verkkopalvelu/

Suomen Taloushallintoliitto ry 2009b

Verkkodokumentti. Luettu 20.5.2010

http://www.taloushallintoliitto.fi/taloushallintoliitto/katso-tietoa_tilitoimistoille/

Suomen Taloushallintoliitto ry 2009c

Verkkodokumentti. Luettu 17.5.2010

http://www.taloushallintoliitto.fi/taloushallintoliitto/verotili/usein_kysyttya/

Suomen Taloushallintoliitto ry 2009d

Verkkodokumentti. Luettu 17.5.2010

http://www.taloushallintoliitto.fi/taloushallintoliitto/verotili/verotili_kirjanpidossa/

Tilastokeskus 2010a

Verkkodokumentti. Luettu 30.5.2010.

<http://www.stat.fi/meta/kas/reliabiliteetti.html>

Tilastokeskus 2010b

Verkkodokumentti. Luettu 30.5.2010.

<http://www.stat.fi/meta/kas/validiteetti.html>

Tomperi, S. 2007

Käytännön kirjanpito. Edita Prima Oy. Helsinki.

Verohallinto 2009a

Verkkodokumentti. Luettu 11.4.2010

http://portal.vero.fi/public/default.aspx?uielementsiz=2&nodeid=7951#Miksi_verotiliin_siirrytaan

Verohallinto 2009b

Verkkodokumentti. Luettu 11.4.2010

<http://portal.vero.fi/Public/default.aspx?nodeid=7941&culture=fi-FI&contentlan=1>

Verohallinto 2009c

Verkkodokumentti. Luettu 11.4.2010

<http://www.vero.fi/nc/doc/download.asp?id=7448;566582>

Verohallinto 2010

Verkkodokumentti. Luettu 10.5.2010.

Haku: Sosiaaliturvamaksu 2010.

<http://www.vero.fi>

Äärilä, L. & Nyrhinen, R. 2008

Arvonlisäverotus käytännössä. 7., uudistettu painos. WSOYpro.
Helsinki.

LIITE 1 Saatekirje

Arvoisa vastaaja,

Toivomme teidän vastaavan kyselyyn, jonka tavoitteena on selvittää yritysten ja tilitoimistojen näkemyksiä vuoden 2010 alussa voimaan tulleesta verotiliuudistuksesta. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 15 minuuttia. Tutkimus on kohdistettu pohjoissavolaisille yrityksille, jotka käyttävät tilitoimiston palveluja sekä tilitoimistoille.

Olemme liiketalouden opiskelijoita Savonia-ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyönämme tutkimusta verotilistä. Tavoitteenamme on selvittää, mitä mieltä kohderyhmät ovat uudistuksesta.

Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymisti. Vastaamisaikaa on 28.4.2010 asti, johon mennessä toivomme teidän vastaavan oheisessa linkissä olevaan kyselyyn.

Kiitos osallistumisestanne. Jokainen vastaus on tärkeä.

Ystävällisin terveisin,

Katja Koivusipilä
Katja.Koivusipila@student.savonia.fi

Pia Patosalmi
Pia.Patosalmi@student.savonia.fi

Osoitelähde: Yritys- ja yhteisötietojärjestelmä
Suomen Asiakastieto Oy

LIITE 2 Verotilikysely tilitoimistopalveluja käyttäville yrityksille

Arvoisa vastaaja,

Verotilikyselymme tavoitteena on selvittää yritysten ja tilitoimistojen näkemyksiä vuoden 2010 alussa voimaan tulleesta verotiliuudistuksesta. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 15 minuuttia. Valitkaa mielipidettänne vastaava vastausvaihtoehto. Kysymyksissä on maininta, jos voitte valita useamman vastausvaihtoehdon. Osa kysymyksistä on avoimia, joihin voitte kertoa mielipiteenne omin sanoin.

Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymisti.

Kiitos osallistumisestanne. Jokainen vastaus on tärkeä.

Ystävällisin terveisin,

Katja Koivusipilä
Katja.Koivusipila@student.savonia.fi

Pia Patosalmi
Pia.Patosalmi@student.savonia.fi

1. Yrityksenne yhtiömuoto

- Avoin yhtiö
- Kommandiittiyhtiö
- Osakeyhtiö

2. Yrityksenne liikevaihto

- alle 50 000 €
- 50 000–150 000 €
- 151 000–250 000 €
- yli 250 000 €

3. Työntekijöidenne määrä

- 1–5
- yli 5

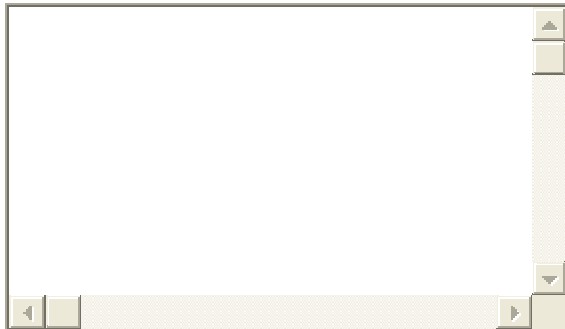
4. Oletteko saanut etukäteen riittävästi tietoa verotiliuudistuksesta?

- En ollenkaan
- Vähän
- Riittävästi

5. Oletteko tiennyt, että verojen ilmoittamisajankohta muuttuu?

- Kyllä
- En

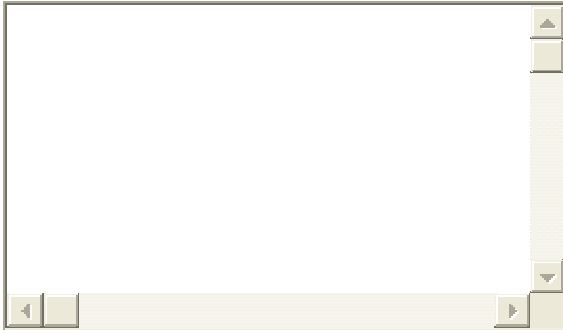
6. Verojen ilmoittamisajankohta aikaistuu. Millaisia muutoksia aikaistuminen teille aiheuttaa? (Kertokaa omin sanoin.)

7. Seuraava kysymys koskee vain pienyrittäjiä (liikevaihto on enintään 50 000 €). Aiotteko hyödyntää mahdollisuutta pidentää ilmoitus- ja maksujaksoja?

- Kyllä
- En

8. Mitä mieltä olette verotiliuudistuksesta? (Kertokaa omin sanoin.)

9. Toivoisitteko tilitoimistonne tiedottavan/neuvovan verotiliuudistukseen liittyvissä asioissa?

- Kyllä, millaista tiedotusta/neuvontaa?
- En

10. Oletteko saaneet tilitoimistoltanne ohjeita verotiliuudistukseen liittyen?

- Kyllä, millaisia?
- En

Kiitos vastauksestanne.

LIITE 3 Verotilikysely tilitoimistoille

Arvoisa vastaaja,

Verotilikyselymme tavoitteena on selvittää yritysten ja tilitoimistojen näkemyksiä vuoden 2010 alussa voimaan tulleesta verotiliuudistuksesta. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 15 minuuttia. Valitkaa mielipidettänne vastaava vastausvaihtoehto. Kysymyksissä on maininta, jos voitte valita useamman vastausvaihtoehdon. Osa kysymyksistä on avoimia, johon voitte kertoa mielipiteenne omin sanoin.

Kaikki vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja anonyymisti.

Kiitos osallistumisestanne. Jokainen vastaus on tärkeä.

Ystävällisin terveisin,

Katja Koivusipilä
Katja.Koivusipila@student.savonia.fi

Pia Patosalmi
Pia.Patosalmi@student.savonia.fi

1. Yrityksenne yhtiömuoto

- Avoin yhtiö
- Kommandiittiyhtiö
- Osakeyhtiö

2. Yrityksenne liikevaihto

- alle 50 000 €
- 50 000–120 000 €
- yli 120 000 €

3. Työntekijöidenne määrä

- 1–2
- 3–5
- yli 5

4. Onko verotilikoulutusta ollut tarjolla?

- Kyllä, kenen järjestämä?
- Ei

5. Kuinka paljon koulutusta olette saaneet?

- Max 1/2 päivää
- 1 päivä
- 2 päivää
- Muu aika, mikä?

6. Miten hoidatte asiakkaidenne yhteydet verotiliin? Voitte valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon.

- Sähköisesti (Tyvi, Katso, Palkka.fi)
- Paperilla
- Muu, mikä?

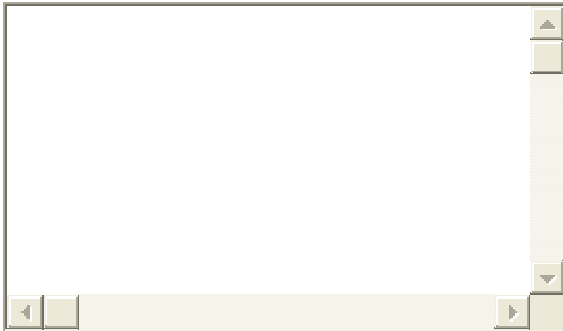
7. Muuttuuko kirjauskäytäntö käytettävien tilien osalta?

- Kyllä, miten?
- Ei

8. Oletteko suunnitelleet muuttavanne laskutus- tai sopimusehtojanne verotiliuudistuksen myötä?

- Kyllä
 En

9. Mitä käytännön muutoksia verotiliuudistus on tuonut kirjanpitotyöhön, jota teette päivittäin? Entä kuukausittain? (Kertokaa omin sanoin.)

10. Aiheuttaako verojen ilmoittamisajankohdan aikaistuminen muutoksia seuraaviin? Voitte valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon.

- Ruuhkahuippuihin
 Raportointiin
 Laskutustapoihin

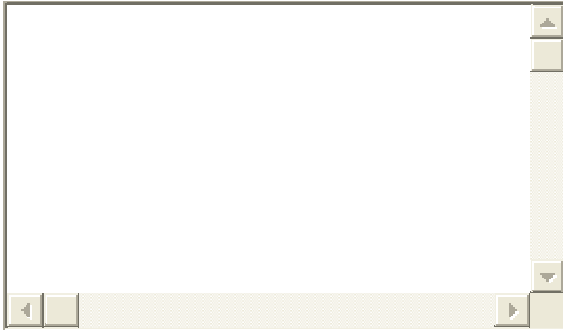
11. Oletteko ohjeistaneet asiakkaitanne verotiliuudistukseen liittyvissä asioissa? Voitte valita yhden tai useamman vastausvaihtoehdon.

- Tiedotteella
 Suullisella neuvonnalla
 Asiakastilaisuudella
 Muulla, millä?
 Emme ole ohjeistaneet ollenkaan

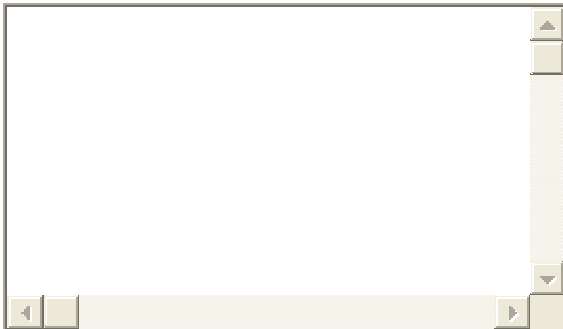
12. Oletteko saaneet asiakkailtanne palautetta verotiliuudistuksesta?

- Kyllä, millaista?
- En

13. Mitä mieltä olette verotiliuudistuksesta? (Kertokaa omin sanoin.)

A large, empty rectangular text area with a light beige background and a thin black border. It includes standard scrollbars on the right and bottom edges.

14. Mitä muutoksia toivoisitte verotilikäytäntöön tulevan? (Kertokaa omin sanoin.)

A large, empty rectangular text area with a light beige background and a thin black border. It includes standard scrollbars on the right and bottom edges.

15. Arveletteko verotiliuudistuksen tuovan enemmän työtä kuin aikaisempi käytäntö?

- Kyllä
- En

16. Arveletteko verotiliuudistuksen nopeuttavan työtänne?

- Kyllä
- En

Kiitos vastauksestanne.